

Sprejet je družbeni načrt in proračun Okrajnega ljudskega odbora Trbovlje

ŠE BOLJ VARČEVATI

s proračunskimi sredstvi, čeprav so le-ta nekoliko večja kot lani

PREDLOG OKRAJNEGA PRORAČUNA PREDVIDEVA 473.358.000 DIN DOHODKOV IN PRAV TOLIKO IZDATKOV — RAZDELITEV DOHODKOV: ZA KULTURO IN PROSVETO 11,6%, ZA SOCIALNO ZAŠČITO 0,7%, ZA ZDRAVSTVENO ZAŠČITO 4,2%, ZA DRŽAVNO UPRAVO IN SODSTVO 35%, ZA KOMUNALNO DEJAVNOST 6,7%, ZA NEGOSPODARSKE INVESTICIJE 13,8%, DOTACIJA FINANČNO SAMOSTOJNIM ZAVODOM 3,4%, ZA DOTACIJE DRUŽBENIM ORGANIZACIJAM 9,1%, S TEM, DA SE 20% ZNESKA ODTEGNE V REZERVO IN SE RAZDELI, ČE BO NASTALA NUJNA POTREBA, ZA DOTACIJE PRORAČUNSKIM SKLADOM 10,1% IN ZA OBVEZNOSTI TER GARANCIJE IN PRORAČUNSKO REZERVO 5,4%.

Minulo sredo sta oba zbora Okrajnega ljudskega odbora po večurni razpravi sprejela družbeni načrt za leto 1957 in predlog proračuna Okrajnega ljudskega odbora ter vrsto važnih odlokov.

Poročali smo že o osnovah letošnjega družbenega načrta za leto 1957. Zategadelj poročamo danes le o najvažnejših smernicah za izpolnjevanje družbenega načrta in o proračunu Okrajnega ljudskega odbora.

Osnovno, kar je treba posebej naglasiti, je nedvomno to, da bo tudi letos treba kar najbolj smotno gospodariti z razpoložljivimi sredstvi in skrbno obrabati vsak najmanjši znesek. Čeprav je okrajni proračun letos nekoliko večji, pa vendar ni tolikšen, da bi bilo moč ugoditi vsem peccim potrebam.

Ce na kratko pogledamo letošnji proračun, potem je videti, da je okrajni ljudski odbor upošteval le najnujnejše dajatve in prvenstveno pozornost posvetil nemotnemu delu vrsti družbenih ustanov, kot so prosveta in kultura, socialnemu varstvu, javnim in upravnim in drugim državnim službam.

Proračun dohodkov in izdatkov predvideva, za 473.358.000 dinarjev dohodkov in izdatkov.

Izdaja: Časopisni zavod "Zasavski tednik" Trbovlje / Urejuje in odgovarja uredniški odbor / Direktor in odgovorni urednik Stane Suštar / Tiska: Mašinska tiskarna v Mariboru / Kasov: uredništva in uprave: "Zasavski tednik" Trbovlje / List izhaja vsako soboto / Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 40 din / Posamezna številka 10 din / Rokopisi morajo biti v uredništvo najkasneje vsak torek dopolne 10 dni prej, da jih ne vračamo

VRHUNEC MODNIH REVIJ

Pretekli teden je bila Ljubljana žarišče mode. Ne samo Ljubljanci, marveč tudi ljudje iz ostalih krajev Slovenije so pohiteli na II. sejnem mode in usnjarstva, ki bo zaključen jutri.

Predvsem ženske smo si preko vsega tedna lahko pošteno napasle oči ob okusno prirejani modni razstavi, kjer razstavlja 95 naših in 8 inozemskih tvrdk. Med njimi ima svoj paviljon Kopitarna Sevnica, kot edino podjetje iz našega okraja, ki razstavlja vse vrste kopit in pet.

Vsak dan dopoldne in popoldne je bila kratka modna revija. Elitna modna revija pa je bila od 2. do 6. aprila v dvorani klna »Union«, kjer so sodelovale vse priznane tekstilne tovarne in obrtniki s prikazovanjem najnovejših modnih vzorcev.

Kot vrhunec vsega tega pa je bila v nedeljo popoldanska modna revija na Cankarjevi cesti, kjer so manekeni in manekenke prikazovale poleg okusnih popoldanskih oblek in plašev ter kostumov še praktična

športna oblačila za avto, motor, kolo itd.

Prejšnjo soboto je izšla tudi naša nova modna revija »MANEKEN«, katero smo pri nas v Sloveniji že vsa povojna leta pogrešali. Revija »MANEKEN« bo skušala prikazati čimveč naše domače mode, originalnih zamisli in fotografij. Izdaja jo Gospodarsko razstavišče v okviru revije »Progres«.

II. sejnem mode in usnjarstva je letos prvi na Gospodarskem razstavišču, hkrati pa je s tem odprta letošnja sezona sejmov v Jugoslaviji.

Ta sejem je v prvi vrsti poudaril prikazovanje končnih izdelkov iz tekstila in usnja. Stevilni manekeni so prikazovali najnovejših vzorcev in kroje moških, ženskih in otroških oblačil in obutve za najrazličnejše priložnosti. Precej je bilo razstavljenih konfekcij, ki se pri nas še močno uveljavljajo.

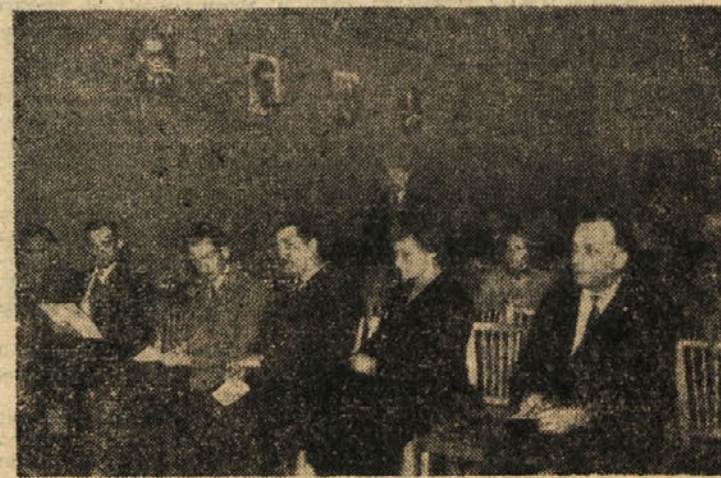
Se jutri bo v Ljubljani odprl II. sejem mode in usnjarstva, zato ne zamudite priložnosti in si oglejte najnovejšo vzorce blaga in oblačil.

-a

nosti. Zlasti večjo pozornost bodo morala industrijska podjetja posvečati organizaciji dela, kajti od tega so v končni meri odvisni vsi uspehi. Treba bo torej nadaljevati s proučevanjem vseh možnosti v vsakem posameznem podjetju in izkoristiti neštete druge možnosti za dvig produktivnosti.

Kot v industriji, tako je tudi kmetijstvo postavljeno pred mnoge važne naloge. Gre končno le za nadaljevanje tiste politike, katero smo začrtali že predlani, zlasti pa lani. Se pravi, da se bodo naše kmetijske zadruge, kakor pravkar ustanovljene kmetijske in gospodarske poslovne zveze organizacijsko utrdile, da bodo sposobne nuditi.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Gostje in delegati med razpravo, ki je bila dokaj živahna

Z letne skupščine »Svoboda« in prosvetnih društev okraja Trbovlje

Poglobljati socialistično vzgojo

IN DOSLEDNO IZVAJATI PROGRAMSKO POLITIKO, KI BO ODSEV POTREB IN ŽELJA DELOVNIH MNŽIC, KAJTI LE TAKO BO MOČ OBLIKOVATI DUHOVNO PODOBO UPRAVLJALCA, PRED KATEREGA SO POSTAVLJENE VEDNO VEČJE NALOGE

Skupščini so prisostvovali tudi tajnik Okrajnega ljudskega odbora tov. Ivan Šorn-Bojan, predstavnik OK ZKS in OO SZDL tov. Mima Zupančičeva ter zastopnik OK LMS tov. Franc Setine

Ceprav je bilo iz letnega poročila predsednika Sveta »Svoboda« in prosvetnih društev zasavskega okraja tov. Pavla Kavata mogoče ugotoviti mnoge pomembne uspehe v splošni ljudskoprosvetni dejavnosti, so delegati v razpravi predvsem kritično obravnavali svoje lanske delovanje in ustranili solidno podlago za nadaljnje delo.

Predsednik Kovac je v svojem poročilu med drugim ugotovil, da morda »Svoboda« in prosvetna društva še nimajo tistega potrebne družbenega pomena, kot bi ga po svoji vlogi pri vzgoji ljudi morali imeti; da pa je le storjen korak naprej. Hvale vredno je to, da se ljudskoprosvetna društva vedno bolj zavedajo, da ni edini namen prosvetne dejavnosti zgolj ta, da se samo formalno borijo za prireditve, marveč stopa vedno bolj v ospredje zavzetost za duhovno oblikovanje delovnega človeka.

Danes menda ni društva, ki se ne bi močno zavzelo za izobraževalno dejavnost. In videti je, da so vsa tista društva, ki so se naslonila na organizacijo Socialistične

zveze, v tem smislu tudi uspešna.

Za — tako je ugotovil predsednik Kovac — pa bi vsaka enostranskost v tem važnem delu bila zelo nevarna in škodljiva. Društva niso izkoristila vseh oblik tega dela, bodisi ker niso imela na razpolago dovolj sredstev, ali pa so dejavnost prepustila zgolj izobraževalnim sekcijam. Res je, da izobraževanje odraslih danes ni in ne more biti stvar samo prosvetnih društev, toda ni nobenega dvoma, da imajo prosvetna društva v tej skupni nalogi najpomembnejše mesto. Zategadelj je važno, da prosvetna društva tudi usmerjajo svojo celotno dejavnost tako, da bo vplivala na socialistično vzgojo delovnih ljudi.

Ko je predsednik Kovac govoril o lanske letni in letošnji občni zbori »Svoboda« in prosvetnih društev, je poudaril, da so bili z nekaterimi izjemami zelo dobri. Prav tako so društva dobro zastavila bodoče delo, ker so bili vsi programi konkretni in pisani. Bilanca lanskega letnega kulturnoprosvetnega dela pa je obenem pokazala, da se društva lepo razvijajo, kar je moč ugotoviti tudi po številu raznovrstnih prireditev in njihovi večji kvaliteti. Najbolj pa

(Nadaljevanje na 6. strani)

Predsednik Kovac daje poročilo

PRED VOLITVAMI V DELAVSKI SVET NA TRBOVELJ SKEM RUDNIKU

DOBRE PREDPRIPRAVE

Zadnji teden so imeli po vseh obratih trboveljskega rudnika predvolilne sestanke — V novi delavski svet kandidira tudi pet žena in precej mladih delavcev

Ceprav je do skrajnega roka za izvedbo volitev v nove delavske svete še precej časa, so v vrsti naših podjetij že začeli aktivno pripravljati o dosedanjem delu delavskih svetov, njihovih uspehih, težavah in slabostih. Vse kaže, da je delovanje delavskih svetov sedaj boljše kot prejšnjega leta. Boljše v tem smislu, da so delavski sveti kot celota na zasedanjih

V trboveljskem rudniku so

prejšnji teden izvedli vrsto sestankov, na katerih so se pogovarili o kandidatih za nov delavski svet. Predlagali so najboljše in take delavce, ki jim je rast podjetja resnično pri srcu. Razveseljivo pa je, da je med kandidati kar pet žena in precejšnje število mladih delavcev.

Delovni kolektiv trboveljskega rudnika bo volil svoj samoupravni organ že 18. julija, nato pa se bodo, kot marsikje drugod, začeli resno ukvarjati z delovanjem obratnih svetov. (v)

1. maj na Senovem

Pred kratkim je občinski ZKS Senovo skupno z občinskim odborom SZDL sklical širše posvetovanje zastopnikov vseh množičnih organizacij in društev, na katerem so se pogovarili o okvirnem programu letošnjega praznovanja 1. maja in Dneva mladosti.

V proslavah v počastitev delavskega praznika bodo sodelovala različna društva in organizacije. TVD »Partizan« bo priredilo televadno akademijo, meddružinska tekmovanja v hokeju na travi, nogometu, odbojki, rokometu in namiznem tenisu, senovski strelci bodo pripravili pionirska in mladinska strelska tekmovanja na področju vse občine, nadalje bodo imeli meddružinsko strelsko tekmovanje Senovo-Brestanica in posebej Senovo-Celulozav, Videm-Krško.

Planinci pa bodo pripravili skupno z ostalimi organizacijami prvomajski izlet v planine. Mladino nameravajo popeljati na Plešivec in Jevšo, kjer se bodo oddolžili spominu padlih borcev, nato pa se vrnilo preko Reštanja v Senovo. Na tem izletu bodo mladini pripovedovali tudi o nekaterih važnejših dogodkih iz NOV, ki so se zgodili na tem področju.

Volitve v delavski svet v podjetju Elektro-Trbovlje

V Šentjanžu bodo gradili zadržni dom

Kmetijska zadruga v Šentjanžu, ki šteje nekaj nad 220 članov, ima za letošnje leto precej bogatih in obsežnih načrtov.

Veliko pozornost bo tudi v bodoče posvečala dobremu odkupu vseh kmetijskih pridelkov, s katerimi je že doslej oskrbovala večja potrošna središča, zadržni dom bo nakupila, oziroma priskrbelo plemenito živino sivo-rjave pasme, nadaljevala z melioracijami, obnovno sadovnjakov, jeseni bo uredila plantažni nasad črnega ribeza itd.

Za zimске mesece pa namerava

v vasi pripraviti tudi več poučnih tečajev, predavanj in drugega.

Lani so imeli v Šentjanžu uspešno KGŠ. To so nadaljevali tudi letos, vendar pa je zaradi pomanjkanja predavateljev žal prenehala z delom.

Mimo vsega tega pa ima zadruga še neki načrt, ki ga namerava začeti prav tako uresničevati letos: gradnjo Zadržnega doma. To naj bi bil dom, namenjen vsemu Šentjanžu in okolici.

Imel bo lepo dvorano, potrebne poslovne prostore, sodobno urejene gostinske lokale in drugo.

Prvič bodo volili delavski svet

Delavski svet Tovarne čokolade in likerjev v Brestanici je imel zadnjo soboto sestanek, na katerem je obravnaval nove volitve v delavske svete in upravne odbore. Na svojem zasedanju je sklenil, da naj bi v svojem podjetju letos člani kolektiva volili delavski svet, ki bo štel 11 članov (do sedaj je bil celotni kolektiv DS), s upravnim odbor 5 članov. Sestavili so tudi kandidatno listo, v katero so predlagali najboljše člane kolektiva, ki imajo vpogled v delovno samoupravljanje in gospodarjenje podjetja, kajti le od dobrih članov DS in UO je odvisen uspeh poslovanja v podjetju. In z dobrim gospodarjenjem se tudi odpravljajo napake in nepravilnosti in sami gospodarstveniki organizacije, ki se rada pojavljajo. Tudi tisti člani,

ki doslej še niso pokazali dovolj volje za samoupravljanje, se bodo morali bolj zanimati za stvar in pokazati več zanimanja za vodenje podjetja, ker le takrat bo delavsko upravljanje res na ustrezni višini in sicer tedaj, ko bo sleherni član kolektiva sodeloval

tudi pri izboljšanju življenjskega standarda.

Sklenili so tudi, da bodo volitve v nov delavski svet opravili dne 12. aprila. Izvolili so nadalje komisijo za sestavo letnega poročila, ki ga bo delavski svet podal na predvolilnem sestanku.

Priprave za občinski praznik v Vidmu-Krškem

Občinski odbor SZDL Videm-Krško se že sedaj resno pripravlja na izvedbo programa drugega občinskega praznika, ki bo od 10. do vključno 18. avgusta. Priprave so nadvse obširne, saj nameravajo do takrat zgraditi kulturni dom za Vidmu, postaviti spomenik padlim borcem, dograditi hotel in motorno stezo na stadionu »Matije Gubca«.

Celotredenski spored raznih prireditev je že določen. Preko tedna bodo dali poudarek otvoritvam in omenjenih objektov, ki jih bodo vezali z raznimi kulturnimi in športnimi prireditvami. Predvidevajo tudi fote razstavo in razstavo slikarja-amaterja tov. Zemljaka.

Za zaključek bo v dopoldanskih urah velika revija dela, popoldne pa otvoritev nove motorne steze

na stadionu »Matije Gubca«, ki bo zvezana tudi z mednarodnimi motornimi dirkami.

Praznovanje ne bo le v središču, temveč tudi po vaseh, kjer bodo poskrbeli za kulturni program prosvetna društva.

-a

VREMENSKA NAPOVED

ZA PRIHODNI TEDEN

Nekoliko nestabilno vreme s kratkotrajnimi, deloma le krajevnimi padavinami, ki se pričakujejo okrog 5. aprila, dalje med 8. in 9. aprilom in zlasti proti sredini aprila. Med 9. in 12. aprilom se pričakuje močno ohlajitev s splošno pozebo v načnem času.

Dr. M. V.

PRED KONGRESOM DELAVSKIH SVETOV

Metodi dela vso skrb

Ne samo sedaj, na predvolilnih zborovanjih in sestankih, na predkongresnih zborovanjih, na kongresu, temveč po njen kaže in bo kazalo posvečati metodi dela delavskih svetov vso skrb. Ni namreč dovolj, da prenašamo odločitve o proizvodnji in gospodarjenju s centralnih organov na organe upravljanja, ampak je tudi treba, da ta pooblastila prenesemo na družbene organe v podjetju, na

proizvajalce, na organe delavskega gospodarjenja. Ni torej dovolj, da se borimo samo za večjo neodvisnost gospodarske organizacije, temveč si moramo prizadevati, da se delavski sveti spreminjajo iz demokratičnih forumov za sprejemanje ukrepov v resnične upravljalce.

Bistvo socialistične demokracije ni v tem, da ima delavec pravico demokratično glasovati o vsem predlaganem — bistvo je v tem, da delavec postane neposredno nosilec iniciative, pobudnik za boljše delo, za smotrnejše gospodarjenje. Prav zato velja korenito razpravljati, ali je metoda dela delavskega sveta trenutno takšna, da je mogoče to načelo čim dosledneje uresničiti.

Preprosto povedano gre za tole: delavci o nobeni stvari ne bi smeli sklepati, če ne vedo, o čem sklepajo in kakšne posledice lahko rodi njihov sklep. Zato je že lani menil Republiški svet Zveze sindikatov za Slovenijo — in o tem je bilo govora tudi na letošnjem običnem zboru — da bi morala metoda dela delavskih svetov sloveti na tehle načelih:

Člani delavskega sveta naj ne sklepajo o nobeni stvari, o kateri ne bi bili zadostno poučeni, to se pravi, da jim je vse jasno. Zato je priporočljivo, da bi se zasedanja dela delila v dva dela:

a) na študijsko proučevanje posameznega problema, to je spoznavanje s filozofskimi, ekonomskimi, pravnimi, socialnimi in drugimi vidiki zadeve, o kateri naj bi sklepal delavski svet;

b) na samo razmotrivanje o predlogih, o katerih naj sklepa delavski svet.

Po taki metodi bi delavski svet razpravljajo o zadevi, ki je načelno jasna članom delavskega sveta in je samo vprašanje odločitve, praktične razsode o tem, kakšna odločitev je boljše.

Za takšno razpravo bi morali delavski sveti zahtevati od strokovnih delavcev s posameznih področij podrobne analize, izračune itd., iz katerih bi bilo razvidno, kakšne posledice je mogoče predvidevati, če se delavski svet odloči za tak ali drugačen ukrep.

Najnovejše: pretesni prostori in varovalne patrone

65 vajencev in 25 na novo zaposlenih trboveljskih deklet * Avtomobilske svečke, ki se ne mastijo * Lep delovni uspeh treh članov kolektiva

Mimogrede, ko tam pod trboveljskim Ostrim vrhom hodimo iz obrata v obrat mlade »Mehanike«, nam pride v spomin januar 1953. leta, ko je prvič v teh prostorih stekla proizvodnja. Kakšna razlika! Takrat je šel kolektiv skupaj z direktorjem 13 ljudi, danes pa se v tistokrat tolikanj prostornih delavnicah stiska na desetine revirskega, zlasti mladega življa, ki se je s srečim in telesom oklenil tega žilavega samorastnika, ki nas je doslej še nekakrat tako prijetno presenetil — in upajmo, da ne zadnjič.

Kolektiv se je v teh letih močno razrasel, s tem pa tudi potrebe po vedno novih prostorih.

V strojni obdelovalnici so si danes tako na tesnem, da si komaj utiramo pot od stroja do stroja. Delavci so drug drugega napotili. In svetloba, ki jo takoj obratni mnogo potrebujejo? Luč dela izključno električna. Sonce pa posije v delavnico le takrat, ko je vreme reslepo in lahko brez bojzani odkrijejo streho.

Vse je temačno in neprijazno. Ti prostori so namreč namenjeni le za skladišče. Ker pa tovarna za ta obrat še nima potrebnih delavnic, se je pač morala zateči k tej, ne najbolj idealni rešitvi.

Sedaj, ko se je podjetje »Zitara« preselilo v novo skladišče v Bevkem, so danj tudi »Mehanika« pogoj, da si uredi svoje preostale prostore tako, kot je treba. Poslopje, kjer je prej domoval »Zitara«, je brez strehe in čaka na čimprejšnjo nadzidavo. Ta je potrebna, saj bi drugače obdelovalnica tu ne mogla zadihati, kot je treba. Ta-

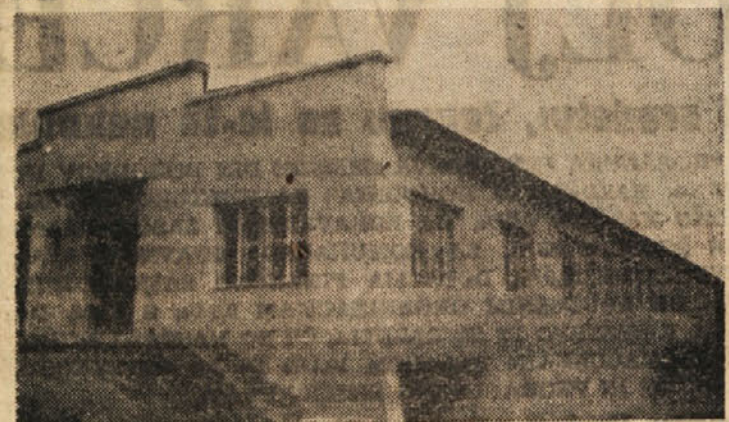
ko pa bo nova delovna dvorana svetla, zračna in zdrava.

Te dni se v »Mehaniki« naj-več govori in ugiba, kdaj bodo dobili potreben denar za to gradnjo. Mudi se jim. To še tembolj zato, ker se njihove vrste v vsakim dnem večajo. Ze sedaj je v tovarni 65 vajencev, ki bodo skoro postali pomočniki. Takrat bo treba za vse te ljudi mimo strojev, s katerimi so še kar na dobrem, tudi več prostora, če hočejo, da le-ti ne bodo odšli drugam.

riji in druge podobne stvari ne bile v nobeno korist.

Prav zaradi tega celotni kolektiv vedno težje po izdelovanju še novih predmetov in pri tem dosega vsako leto lepe uspehe.

Med najnovejše, večini pri nas še nepoznane izdelke, bi lahko prišteli prostovoden »Hofmannov« material, kapice za avtomobilske svečke, ki se ne mastijo, patent Trboveljsana Time-tal Bzjak, za katere bodo skušali zainteresirati zlasti vse avtomobilske tovarne, seveda pa

Vedno tesnejša

* PRIZADEVANJE PO VEDNO NOVIH IZDELKIH

Trboveljska tovarna precizne mehanike je znana po proizvodnji laboratorijskih in medicinskih predmetov, ki sodijo med njene prve izdelke, a jih je v zadnjih letih številčno nenehno dopolnjevala in izboljševala. Zadnje čase pa se je prav ta prodaja nekoliko zmanjšala. To pripisujejo delom prenasčnosti našega trga, deloma pomanjkanju kupnih sredstev, zlasti pa nezaanimskosti nekaterih podjetij, ki še vedno menijo, da bi jim lastni laborato-

tudi ostale lastnike motornih vozil. In da končno omenimo še najnovejši, prav gotovo najpomembnejši izdelek — električne varovalne patrone.

* KOOPERACIJA

»MEHANIKA«-»KERAMIKA«

Ko se zberemo s tov. Platonom in Goricanom v direktorjev sobi, nam beseda skoroda ne gre iz ust. Potem pretrga molk preprosta zgodba o tem, kako so v trboveljski »Mehaniki« začeli razmišljati o izdelovanju električnih varovalnih patron.

Bilo je pred dobrim pol letom, ko jim je prišel v roke tak izdelek »doma« iz »Elektrovoda« v Ljubljani. Bila je električna varovalna patrona, toda brez indikatorja. Prav take pa je izdeloval tudi zagrebško podjetje »Kontakt«. Torej: izdelek na pol.

Vodstvo podjetja, še posebno pa tovarši Pletan, Gorican in Dolar iz prototipnega oddelka so potem neprestano razmišljali, risali in delali poskuse.

Kako osvojiti proizvodnjo preciznih, prav neznanih očes in zraven potrebnih peresc, brez katerih so izdelki zgornj omenjenih podjetij?

Končno jim je uspelo izdelati dvoje strojev. Prvi stroj je zamisel Julija Platana in napravi v minuti 100 peresc, drugi stroj — izdelek Damijana Goricana in Draga Dolarja, pa ima zmogljivost 20 očes na minuto.

Podjetje je stopilo v kooperacijo z izlasko »Keramiko« ki dela potrebne keramične obloge in sedaj proizvodnja popolnih varovalnih patron — prvih v Jugoslaviji, že teče. Pri teh delih je našlo zaposlitev 25 novih delavcev — mladih trboveljskih deklet.

Najnovejši izdelek »Mehanike« roma v vse kote naše domovine.

-jak

OB ZAKLJUČKU KMETIJSKO GOSPODARSKIH SOL V ZASAVJU

Uspešna preizkušnja

Ne bi hoteli dati kakršne koli dokončne in strogo strokovne ocene, pač pa bi radi nekoliko pokramljali o koristnosti in potrebi nadaljnjega razvijanja kmetijsko-gospodarskih sol v Zasavju. In seveda nanizati nekatere izkušnje, ki so si jih nedvomno pridobile te institucije v zadnjem zimskem obdobju.

Cepraj smo tako šole ustanavljali že prejšnja leta, je res, da so najbolj uspešno začele v letošnjem letu, saj ni bilo obdobja v našem okraju, ki se ne bi z vsjo zavestjo lotila tega važnega opravila, zavedajoč se, da gre v končni meri za važno vejo narodnega gospodarstva, katere koristi morda ne bodo vidne v enem ali dveh letih, marveč — o tem ni nobenega dvoma — v najbližji prihodnosti.

Dejstvo je, da so malone vse zasavske kmetijsko-gospodarske šole uspešno prestale preizkušnjo cepraj so pri svojem delu naletele na nešteto težav. Največje so bile pač zaradi pomanjkanja kadrov in pa čisto tudi finančnih sredstev. O vseh tistih številnih manjših, ki so jih šole rešile s svojimi lastnimi močmi, skoroda ni vredno izgubljati besed.

In če nekoliko podrobno analiziramo uspehe kmetijsko-gospodarskih sol, potem moramo prvenstveno ugotoviti, da smo uspeli pobuditi pri vrsti kmetijskih fantov zanimanje za določen strokovni dvig, da so aktivni mladih zadrugnikov vztrajno in nesebično pomagali, in da so vsi tisti, ki so vztrajali do konca, vendarle spoznali, da je ključ do napredka v našem kmetijstvu samo v večji strokovnosti. Hvale vredno pa je, da je večina udeležencev spoznala, da jim bo omejen pridobljeno znanje šele napotilo za bodoče izobraževanje.

Ni slučajna želja mnogih absolventov prvega letnika omejenih sol, da bi po končanem šolanju le dobili nekako priznanje oziroma diplomu, ki bi jim priznavala določeno strokovnost. In pa, da bi uzakonili te šole. Značilno je, da se za oboje ogrevajo tudi naši kmetijski strokovnjaki in celo prosvetni delavci. Potemtakem se tudi zasavske kmetijske fantje pridruzujejo tisti splošni zahtevi, ki je pred meseci vznikla melone po vsem Slovenskem, da bi tem šolam dali neko pravno obliko. Skoroda ne bi dvomili, da ta želja ni docela neupravičena, ker bi bila šolam morda kmetijskim fantom samo v vzpodbudo.

Ostalim željam udeležencev sol bo, kot kaže, težje ustreči. Mnogi so namreč predlagali, da bi nekoliko skrajšali teoretičen pouk na račun praktičnega. Se pravi, da želijo več strokovnih predmetov in manj splošnega znanja. Končno gre tudi za to, da s splošnimi predmeti pobudimo pri vseh udeležencih zanimanje za nadaljnje izobraževanje, torej znanje, ki jim ga šola po končanem obveznem šolanju ne bo mogla več nuditi. Da bodo raje segali po dobrem in koristnem študiju, skoroda, da bodo razgledani kmetovalci.

Torej čaka že v bližnji jeseni kmetijske strokovnjake, predvsem pa vaje in obiskne oddelke SZDL, katero vse ostale, zlasti aktivne mladih zadrugnikov, kopica nalog. Treba bo temeljiteje pripraviti vse potrebno za nemoteno delovanje sol, da se jim ne bo treba ubadati z raznimi težavami.

(v)

Za hrastniške steklarje je pripravljen prijeten letni odih

Tudi letošnje leto bodo člani kolektiva Steklarne v Hrastniku lahko izkoristili svoj letni dopust ob morju. V prednovenem počitniškem domu v Selcah pri Crikvenici bo lahko okrog 500 tovarniških delavcev in uslužbencev preživel 10 dni svojega letnega oddiha. Lansko leto je bilo v tem domu na razpolago 17 postelj, letos pa že 27, kar bo lahko precej povečalo število dopustnikov. Sindikalna podružnica v tovarni bo dala iz svojih sredstev znaten prispevek k letovanju v Selcah, saj bo vsak dopustnik plačal le 2500 din za 10-dnevno oskrbo v počitniškem domu, ostale stroške pa bo krila sindikalna podružnica. Steklarji se bodo tako res lahko odpočili ob morju in si nabrali novih moči za nadaljnje delo.

V okviru društva prijateljev prirode pa bo sindikalna podružnica tega kolektiva organizirala izlete v naravo, kakor tudi izlete, kjer si bodo lahko ogledali razne zgodovinske znamenitosti naše domovine. Tudi te izlete bo sindikalna organizacija finančno podprla.

R. V.

REVIZIJA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA ODKRIVA NE PRAVILNOSTI

Premalo vplačani prispevki

Lanskega oktobra je začela tudi pri nas posloovati revizija socialnega zavarovanja, ki ima prvenstveno nalogo ugotovljati, kako podjetja in kmetijske zadruge, izpolnjujejo svoje obveznosti do socialnega zavarovanja.

Rezultati revizije so danes delno že znani, vsaj za tista podjetja in zadruge, ki jih je uspela doslej pregledati.

Zanimivo je, da so organi našli največ nepravilnosti pri kmetijskih zadrugah in manj pri ostalih podjetjih, kar je končno razumljivo. Kmetijske zadruge razpolagajo z razmeroma mnogo slabšim kadrom, ka-

kor industrija, pa tudi bolj pogosto se menjajo. Končno pa je delo v kmetijskih zadrugah precej zamotano in venomer spreminljivo.

Poglejmo, koliko in zakaj dolgujejo zadruge socialnemu zavarovanju! Tako so organi revizij odkrili, da v kmetijski zadruzi v Radečah niso v zadnjih dveh letih odvedli obveznega prispevka socialnemu zavarovanju za 385.331 din, predvsem od honorarjev, ki so jih izplačevali

za usluge. Zagorska zadruga okrog 313.000 din, posestvo Matije Gubca 9048 din, Brestanica 756.779 din, Pišce 1.171.728 din, Globoko 201.176 din, Loka pri Zidanem mostu 217.378 din in tako dalje.

Kot rečeno, so zadruge premalo vplačale socialnemu zavarovanju predvsem zaradi neznanja oziroma nevednosti in nepoznanja predpisov, ki pa so, mimogrede rečeno, dokaj nejasni. Vprašanje pa je n. pr. kako

bo zadruga v Piščah in Brestanici plačala te prispevke, čeprav so v teh zneskih vštete tudi dajatve, ki jih niso vplačali od rednih plač uslužbencev, oziroma gre za zadruge, ki danes ne obstajajo, ker so se priključile močnejšim zadrugam.

Znano je, da so večidel zadruge vse svoje dobičke na občnih zborih že razdelile v posamezne namene in sklade. Niti ne bi dosti pomagalo, če bi plačevali prispevke obročno. Zategadelj je zelo umesten predlog okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, da bodo skupno z Okrajno zadrugo zvezo pregledale podatke za vseh 23 zadrug in skušale stvar urediti na nekoliko milejši način. To bo bržkone tudi edina pot, kajti drugače bi marsikatera zadruga zašla v silne težave, iz katerih bi se ne izmotala precej časa.

Pa tudi v industrijskih in obrtnih ter drugih podjetjih so organi okrajne revizije našli precejšnje premalo vplačane prispevke. Tudi v teh primerih gre za usluge od katerih podjetja niso vplačala prispevkov.

(v)

Sprejet je družbeni načrt okraja Trboville

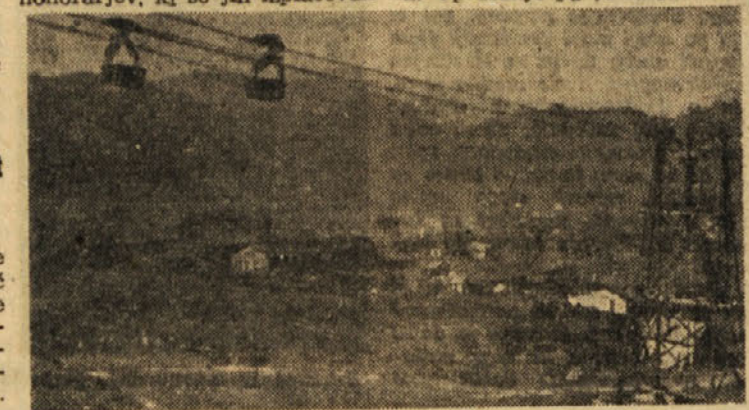
(Nadaljevanje s 1. strani)

dili vso potrebno pomoč ne le državnim posestvom, marveč tudi individualnemu kmetu. Gre torej za to, da bodo naše kmetijske institucije sposobne modernizirati kmetijsko proizvodnjo po socialističnih načelih. Seve največja in najboljša izpodbuda za vsakega posameznega kmetovalca pa bo nedvomno boljša in pravočasna organizacija odkupa. Ukrepi, ki so zagotovljeni za to delo, kažejo, da je med kmetovalci vedno večje zanimanje za najemanje kreditov, ki jih bodo v jeseni vračali s pridelki svojim zadrugam.

Tudi za ostale vrste gospodarske dejavnosti daje predlog družbenega načrta vrsto pomembnih napotil. Zlasti za izboljšanje prometa, obrti, investiranja, trgovine in gradbeništva.

Posebno važno je napotilo glede investicijske politike. Leta naj bo dolgoročnega značaja. Letos bodo okraj in občine razpolagali z nekoliko večjimi sredstvi za investicije kot lani. Ta sredstva se bodo uporabljala predvsem kot garancijski zneski za investicijske kredite, ki jih bodo najemale gospodarske organizacije pri banki in za dopolnilo k lastni udeležbi pri teh kreditih. Važno je to, da bodo imela prednost podjetja, kjer je nujna tehnična sanacija, večja obrtna podjetja, ki imajo sedaj skrajno neugodne pogoje za nemoteno delovanje, in industrijska podjetja za rekonstrukcijo.

Kot rečeno, pričakujemo od letošnjega družbenega načrta nadaljnjo stabilizacijo tržišča, delno pa tudi povečanje družbenega standarda. Kajpak pa je oboje odvisno od dobrega in uspešnega izpolnjevanja načel in smernic naše celotne gospodarske politike.

Stare Trboville

NAŠ KOMENTAR

Strah pred atomi

V času, ko se je v zahodnonemškem mestu mudil vrhovni poveljnik sil Atlantiskega pakta general Nordstad, so v bonnskem obrambnem ministrstvu priredili pravcati »atomski manevar« pod imenom »Črni lev«. Sicer pri tem niso premikali vojske NATO v Zahodni Nemčiji in domači enot,

vihi za to, da prepričajo vrhovnega poveljnika NATO, da je tudi novi zahodnonemški armadi potrebno atomsko orožje. Ameriške čete, razporejene na nemškem ozemlju, imajo sicer atomske topove, toda nemška vojska jih še nima... In zares so najvišji bonnski krogi pričeli kampanjo o tem, da v pri-

šljati, za sedaj še molče, vendar je res, da bo Anglija časoma postala tudi močno oporišče za atomske izstrelke.

Proti komu, ki človek vpraša? V Moskvi so te dni odgovorili precej jasno. Njihov napad sicer ni veljal neposredno Angliji in NATO, temveč skandinavskim deželam, članicam Severnoatlantskega pakta. Sovjetski premier Bulganin je poslal posebno pismo danskemu in norveškemu kolegu, v katerem ju opozarja na težke posledice atomske vojne v primeru, da jo sprožijo v okviru atlantske zveze proti Vzhodu.

Pravilo, da je sovjetska vlada posegla po takem sredstvu, ker se zaveda, da se organizacija NATO slednjim lahko odloči za splošno atomsko oborožitev. Če bo namreč vodene izstrelke dobila Anglija, še nilej ne piše, da ne bi podobno pomoč pozneje dali tudi Danski in Norveški! S tem bi izpopolnili »atomsko obkroževanje« SZ in njenih zaveznikov.

V Moskvi pravijo, da je Danska dovolila Američanom opo-

(Konec na 8. strani)

BONNSKI ATOMSKI MANEVR »ČRNI LEV« BREZ VOJAKOV IN BOMB * BERMUDSKA KONFERENCA IN AMERIŠKA POMOČ ANGLIJI V VODENIH IZSTRELKIH * SOVJETSKE GROŽNJE DANSKI IN NORVEŠKI

temveč so vso stvar opravili — v štabu.

Značilno pri tem je, da so izhajali iz naslednjega: napadalec (po položaju sodeč nitiče drugi kakor SZ) je že uporabil atomsko orožje in uničil Frankfurt, Hamburg, Bremen in delno Köln. Reke beguncev se vale po vsej Zahodni Nemčiji, atlantska armada doživlja poraz za porazom. In tedaj nastopi »preobrate«. Atlantiske sile odgovore z atomskim orožjem in seveda izženejo napadalca.

Morda so te maneuvre pripra-

hodnji vojni ne pride drugo v poštev kot — atomsko orožje. Urjenje s klasičnim orožjem je potemtakem nepotrebno.

Vsekakor »držne« misli sedaj, ko so poklicali pod orožje prve zahodnonemške vojne obveznike!

Bermudska konferenca Eisenhower-Macmillan pa je prinesla še drugo nevernost. Kot kaže, so ZDA pripravile preiskrbi britansko armado z vodnimi izstrelki, ki bi imeli tudi »atomske glave«. Sicer o roku, ko naj bi to pomoč pričeli po-

Atomska eksplozija — privid uničenja

Čudno, toda vendarle resnično! Medtem ko v Londonu zaseda posebni pododbor komisije Združenih narodov za razorožitev ter prav sedaj obravnava prepoved polizusov z jedrskim orožjem, se v Evropi čuti strah pred »atomsko vojno« in njenimi posledicami! Seveda se vse to ne dogaja po naključju, mimogrede, spontano, temveč zaradi dogodkov, ki so se te dni pripetili v Evropi.

Ce ih se ne poznate? Kmetie Tone, Jože in Lojze

Tisti dan je sonce tako prijetno gredo, da ni bilo kmeta tam v radeški okolici, ki bi ne zapregel v voz ali pa peš pohitel na polje, travnik in v gozd. Tako smo se spoznali z mnogimi ljudmi, njih delom, življenjem in načrti.

Jože, Tone, Lojze in še nekateri gospodarji so dobri gospodarji. Vedo, da njihova zemlja ni bogata in da slabemu kmetovalcu malo daje. Zato so jo dali strokovno pregledati in sedaj goje na njej le tisto, kar najbolje uspeva. Tudi z umetnimi gnojili ne varčujejo.

Lani smo posuli pri nas vse travnike s »prahom« in skoro neverjetno, koliko več in boljše krme je bilo — ves navdušen nad dobrimi rezultati pripoveduje Tone.

Vidite pa je tudi v tem pogledu z našimi ljudmi križ. Po vseh teh bregovih in grapah živi še vedno na desetine kmetovalcev, ki ne zaupajo niti v umetna gnojila, kaj šele v druge, sodobnejše stvari. Žive tako, kot jih je naučil oče in ded. Na svojih krpah semle sade vse tisto, kar jim je potrebno za življenje. Pa mislite, da se jim izplača? Kje pa!

No, prav gotovo bo mladina, ki bo prišla na njihova mesta, bolj napredna. Pozimi, ko smo tudi tod okoli začeli organizirati nadaljevalne kmetijske-gospodarske šole, se je med njihovimi otroci živo oglašala želja po vpisu vanje. Pa so nekateri starši celo temu nasprotovali.

Naš Franček je v šoli mnogo pridobil. Le škoda, da so tolikšne težave s predavatelji — strokovnjaki iz kmetijstva. Zelo težko jih je dobiti, pa tudi dragi so. Morda se bo dal prihodnje leto tudi ta problem nekako zadovoljivo rešiti. Pa še neko željo imajo gojeniki vseh teh šol. Da bi po uspešno končanem tečaju o tem dobili potrdilo in neko kvalifikacijo.

Ko se povzpnejo na bližnji cvetoči grič, je pred nami kot na dlani ves kmečki svet. Visoko v breg se vzpenjajo gorice, raztresena polja, sadovnjaki in travniki. Šele tam v dolini nam ujamemo oko umazan trak Save, ki se lije proti Sevnici.

Mnogo dela nas še čaka. Sadni nasadi in vinogradi potrebujejo načrtno obnovo, poljedelstvo pa bo pač na nizki ravni še toliko časa, dokler bo zemlja zasajena z neustreznimi posevki.

Jaz, Jože in še nekateri smo lani zamenjali hribčine vinograde s cepljenimi trtami, dva pa — kar je prav gotovo še bolje, s sadovnjaki. Toda drugi... Pogledite! Koliko divjih trti je še vedno!

Sicer pa je za naše področje najprimernejše gojenje živine, dobre plemenitve goveje živine. Če je doma dovolj dobrih mlekaric, potem tudi denarja ne manjka.

Vso zaostalost in miselnost pri delu, pa bo moč odpraviti le s pomočjo najmočnejšega kmetijskega poslanca — kmetijskih združenj. Prav tu pa tudi ugotavljamo, da kmetijsko-pospeševalni odseki doslej še niso uspeli povsem doseči svojega namena in da se še vse preradi ukvarjajo z drugimi donosnejšimi posli.

In tisto je nekdanje Janjevo posestvo. Pred leti je umrl. Kopicca otrok si je razdelila zemljo, ki je poprej mnogo dajala. Res škoda, da zakon o dedovanju in prometu z nepremičninami dopušča, da se iz trdnih posestev ustvarjajo vedno nove kočarije.

In še nekaj — prosimo napišite! Naša učiteljska naj nam dajo še več dobrih, široko razgledanih ljudi, ki ne bodo strogo zaprti v okvir šole, ampak pripravljeni drugače biti dober svetovalec in sodelavec ljudem na vasi! —jak

Lepa živina — ponos vsakega kmetovalca

ZAKLJUČEK KMEČKO-GOSPODARSKE ŠOLE IN GOSPODINJSKEGA TEČAJA
V VELIKEM PODLOGU

Na zaključni razstavi 300 domačinov

Ena izmed najboljših kmetijsko-gospodarskih šol v našem okraju je bila v Velikem Podlogu na Krškem polju, katero je obiskovalo skupno 35 mladincev in mladink. Preko zime so imeli reden pouk, kjer so se seznanjali med drugim tudi s kmetijskimi predmeti, s higieno, prvo pomočjo, gospodinstvom in drugim. Na izpitih RK in zaključnem ocenjevanju pri kmetijskih in splošnih predmetih so dokazali, da ni bil čas, ki so ga prebili v učilnicah, izgubljen.

Izboljšanje pouka na šolah v Vidmu-Krškem

Prosvetni delavci iz osnovnih šol občine Videm-Krško prihajajo vsak mesec na osnovno šolo Videm-Krško 2, kjer imajo redne hospitacijske nastope. Tem nastopom dajejo vedno večji poudarek. Ker uporabljajo sodobna učila in prikazujejo vzorne ure, na katerih se marsikaj nauče. Pred nedavnim je bil še flanelograf in diaskop nepoznan, sedaj ga pa uporabljajo že skoraj v vseh šolah.

V zadnjem letu je občinski ljudski odbor Videm-Krško nakupil pet diaskopov in s tem omogočil skoraj vsem šolam na svojem področju, da z njimi lahko izboljšajo pouk. Dia-filmov ne naročajo posamezne šole, temveč jih je občinski ljudski odbor nakupil centralno preko 200, katerih se poslužujejo šole.

saj so vsi uspešno zaključili teoretični del pouka. V kratkem bodo pričeli s praktičnimi vajami, katere bo vodil aktiv mladih združnikov. Tako bo 25. junija zaključen prvi letnik kmetijsko-gospodarske šole, obenem bodo prejeli spričevala.

Kljub temu, da se govori bolj kot ne o teoretičnem pouku, so dekleta imela mnogo praktičnih ur pri kuhanju. Kuharskega oziroma gospodinjinskega tečaja se je udeležilo kar 24 deklet. O njihovem uspehu je najbolj zgovorno pričala razstava, kjer so poleg kuharskih dobrin razstavljala dekleta še razne vezenine in drugo. Zaključek gospodinjinskega tečaja je bil za Veliki Podlog praveciti praznik.

Razstavo si je ogledalo preko 300 domačinov. Vse dobrine so potem prodali, tako da so lahko krili del stroškov tečaja. Povsem razumljivo je seveda, da je razstavi sledil še zabavni del, katerega so se udeležili mladina in starši.

Da sta kmetijsko-gospodarska šola kakor tudi gospodinjinski tečaj tako dobro uspela, je v prvi vrsti zasloga upravitelja šole in tov. Plutove, ki vsako leto uspešno vodi kuharski tečaj.

Mladinci in mladinke so že preko zime, zlasti pa ob zaključku, zbrale nekaj denarja za poučno ekskurzijo, katero bodo napravili v kratkem skupne s kmetijskimi strokovnjaki.

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

-a

Letno bo morala vračati 2 milijona din za najeta posojila

Ker je kmetijska zadruga Bizeljsko zabredla v silne finančne težave, je bila na pobudo občinskega komiteja Brežice določena posebna komisija, ki je v tej ustanovi izvedla analizo dela, obenem pa dala nekaj napotkov in smer bodočega razvoja.

Ob koncu lanskega leta je bila zadruga na dolgoročnih kreditih dolžna 14.919.000 dinarjev. Z najetjem dolgoročnega kredita za obnovo vinograde in drugo pa se bo ta dolg povečal na 19.369.243 dinarjev.

Ker zadruga lani ni ustvarila dovolj dohodka za kritje dospelih anuitet, so jim le-te zapadle v znesku 690.300 dinarjev, kar se bo pa z odplačevanjem še povečalo. Iz vsega tega ugotavljamo, da bo zadruga morala odplačevati za dolgoročne kredite okrog 2 milijona dinarjev letno. Najeta posojila predstavljajo torej za zadrugo veliko breme in jih bo v stanju, v kakršnem je, le težko odplačevala. Vsako nadaljnje najemanje kakršnih koli kreditov, bi dovedlo zadrugo v nemogoče gospodarsko stanje.

Največje breme za zadrugo sta

imajo nekateri odseki 1.429.072 dinarjev izgube, tako da znaša čist dobiček le 1.645 dinarjev. Iz analize posameznih odsekov je razvidno, da so skoraj vsi, razen odkupne dejavnosti, pasivni.

Vodstvo zadruge si torej ni prizadevalo ustvariti uspešno poslovanje, to je aktivno poslovanje v odsekih, ki imajo vse pogoje za aktivnost. Posebno težko je razumeti poslovno izgubo pri trgovini, v gostilni, prevoznih sredstvih, kinu in na žagi. V trgovini je vsekakor prevelika zaloga blaga, razen tega pa je preveč zaposlenih.

Prav gotovo je na poslovanje zadruge in njen finančni efekt vplivalo nekaj slabih letin, ki niso prizanesle Bizeljskemu. Zaradi tega je bil odkup zelo nizek, s tem pa tudi glavni vir dohodkov zadruge. Z zmanjšanjem kupne moči kmetov je zmanjšal hkrati promet v trgovini. Pri zadruzi predstavlja vsak odsek zase celoto in je v poslovanju povsem samostojen. Povezava, ki bi jo moral voditi upravnik, doslej ni prišla do izraza.

O vsem tem je bilo govora tudi na občnem zboru, kjer so zadržniki zahtevali, da se store vsi koraki za boljši finančni efekt, da bo zadruga lahko prenašala breme, ki jo teži. Posvetilo »Rdeča zvezda« Stara vas bo prevzelo ekonomijo KZ, ki ima nov vinogradniški nasad, kjer ne bo prišla tako do izraza izguba, obenem pa bo lažje gospodariti z večjimi zemljišči.

Razen tega bo morala zadruga zagotoviti svojim članom, da bodo le-ti s pomočjo zadruge lahko vnovčili vse svoje prideleke. S tem bo zadruga izboljšala trg, hkrati se pa sama krepila.

V svojih posameznih odsekih je zadruga ustvarila 1.430.717 dinarjev dobičke. Na drugi strani pa

Končno: cesna razsvetliava v ržišču

Delo krajevnega odbora — Pozimi še več tečajev in predavanj — Delavne žene-zadružnice — Vodovod za šolo.

Krajevni odbor v Trzliču na Dolenjskem zadnje čase kar marljivo dela. Kakor izgleda, bo sedaj v tem kraju po dolgem času končno rešen problem slabše cestne razsvetljave, uredili pa bodo tudi nekaj mostov in poti. Obljubljena je nadalje napeljava vodovoda za osnovno šolo in nižjo gimnazijo, ki ga že vseskozi nujno potrebujejo.

V Trzliču so imeli to zimo KGS le en mesec. Zanimanje zanj je bilo med mladino zelo veliko, z delom pa je morala prenehati, ker ni bilo dovolj kmetijskih strokovnjakov, ki bi predavali.

Socialistična zveza v Trzliču si šteje za največjo nalogo v tem letu skrb za številčno povečanje organizacije in čim boljše izobraževalno dejavnost v zimskih mesecih.

Zene-zadružnice, ki delajo v okviru tamkajšnje kmetijske zadruge, pa nameravajo že v kratkem pripraviti tečaj o perutinarstvu.

Telče

Gasilsko društvo iz Trzliča, ki je precej delavno ima svojo četo tudi v naši vasi. Zadnje čase se je le-ta že lepo opremila in je pripravljena ob vsakem času, da se spopade z rednim petelinom, kjer koli bi že grozil.

Kako se bomo pravdali po novem

(Nadaljevanje)

Pred okrajnim sodiščem sodi spore o premoženjskopравnih zahtevkih do vključno 50.000 din in spore zaradi motenja posesti sodnik posameznik. Vse ostale spore sodi senat trojice.

Okrožna sodišča so pa pristojna za sojenje sporov o premoženjskopравnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta presega 200.000 din. Ne glede na vrednost spornega predmeta pa so okrožna sodišča pristojna soditi spore o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva; spore o obstoju ali neobstoju, o veljavnosti ali neveljavnosti ali o razvezi zakonske zveze; spore o zakonitem preživljanju otrok, kadar se rešujejo skupaj z očetovskimi ali razveznimi spori. Okrožna sodišča odločajo tudi o pritožbah zoper odločbe, ki jih izdajajo okrajna sodišča na prvi stopnji.

Za sojenje je splošno krajevno pristojno tisto sodišče, na katerega območju ima toženec svoje prebivališče. Za sojenje v sporih zoper federacijo, ljudsko republiko, okraj ali občino je, splošno krajevno pristojno sodišče, na katerega območju ima sedež ustrezen predstavniški organ. Za sojenje v sporih zoper gospodarske organizacije in njihova združenja, zadružne organizacije, družbene organizacije in zavode, ki jim je priznana lastnost pravne osebe, in v sporih zoper zasebne pravne osebe je splošno krajevno pristojno tisto sodišče, na katerega območju imajo svoj sedež.

Za sojenje v sporih za zakonito preživljanje je pristojno poleg sodišča splošno krajevno pristojnosti tudi tisto sodišče, na katerega območju ima tožnik svoje prebivališče. Za sojenje v odškodninskih sporih je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče, na katerega območju je bila storjena. Če pa je nastala škoda zaradi spirti ali hude telesne poškodbe, ki je bila prizadejana s kaznivim dejanjem, je pristojno tudi še tretje sodišče, to je tisto, na katerega območju ima tožnik svoje prebivališče. Za sojenje v sporih o razvezi zakonske zveze je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče, na katerega območju sta imela zakonca svoje zadnje skupno stalno prebivališče.

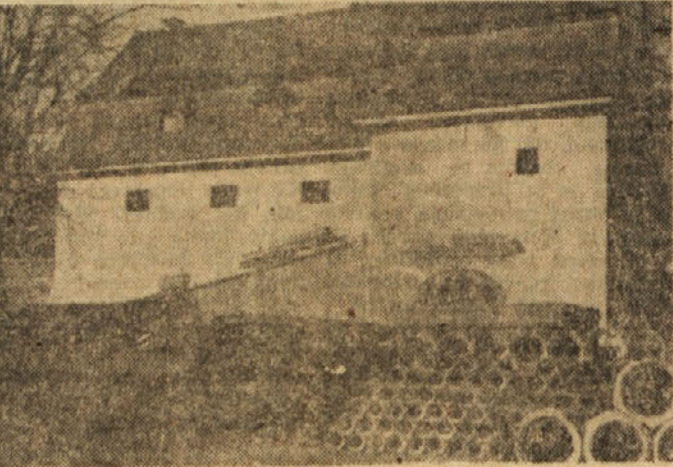
V sporih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva lahko vložil mladoletni otrok tožbo bodisi pri sodišču splošne krajevne pristojnosti, bodisi pri sodišču, na katerega območju ima on, otrok, stalno oziroma samo začasno prebivališče. Pri sodišču svojega prebivališča lahko vložil otrok tako tožbo tudi po polnoletnosti, vendar le tedaj, če toženec ne bi imel prebivališča v Jugoslaviji.

V sporih zoper federacijo in razmerij z vojaškimi enotami je izključno pristojno sodišče, na katerega območju ima novelištvo vojaške enote svoj sedež.

Za sojenje v sporih iz delovnih razmerij je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče, na katerega območju se je delo opravljalo, ali naj bi se opravljalo, kakor tudi sodišče, na katerega območju je bila sklenjena delovna pogodba.

Stranke se lahko sporazumejejo, da jim sodi na prvi stopnji sodišče, ki ni krajevno pristojno, toda le, če je to sodišče stvarno pristojno. Ta sporazum velja le tedaj, če je pismen in se tiče določenega spora ali več sporov, ki izvirajo iz delovnega pravnega razmerja. Listino o sporazumu mora tožnik priložiti že tožbi.

C. G.

Nova vinska klet KZ Sevnica

POSTANI ČLAN
PRESEBNOVE DRUŽINE

NOVICE IZ ZASAVJA

ZAGORJE

Urejevanje parka pred rudniško upravo. — Pred poslojtem rudniške uprave v Zagorju že delj časa urejujejo park. Prestavili so že barako, kjer so našle svoj prostor branjevke in zelenjadna trgovina Kmetijske zadruge Izlake. Z dokončno ureditvijo parka bo ta del Toplice precej pridobil na zunanem izgledu. Ni pa prav, da so odstranili vse kovanje, čeprav so nekateri že gnili.

Lutkovna sekcija topliške gimnazije, ki jo vodijo nekateri mlajši profesorji zagorske gimnazije, bo v počastitev Praznika mladosti priredila vrsto lutkovnih predstav po okoliških solah.

V zadnjih dneh so v mnogih zagorskih vaseh zaključili gospodinjstve-pletilske in kuharske tečaje. Razveseljivo je, da je te tečaje obiskovalo znatno več deklet in žena kot prejšnja leta. Pa tudi pouk je bil znatno bolj pisan. Zaključki tečajev so bili malone vsepovsod združeni s kakšno prireditvijo, dekleta pa so kajpak pokazala svoje pridobljeno znanje.

Delavski svet rudnika Zagorje bo šel, kot je predvideno na dvodnevni izlet v Trst. Potovanje organizira turistično društvo Zagorje.

Kljub prizadevanju sveta za prosveto in kulturo pri občinskem ljudskem odboru v Zagorju in občinskem svetu »Svoboda« in prosvetnih društvih, ki sta pripravila začetni program za bližnji zagorski festival, se še sedaj ni sestel predvideni odbor. Prosvetarji sodijo, da je skrajni čas, da se odbor sestane in začne delati.

Na Gospodinjški šoli v Zagorju so nedavno tega ustanovili nov mladinski aktiv. Ker je na šoli precej mladih deklet, bo imel prav gotovo aktiv mnogo možnosti za vsestransko delo. Vso potrebno pomoč bo novoustanovljenemu aktivu nudil tudi občinski komite LMS.

Dvoje dramskih prireditev. — V Zagorju je preteklo soboto dramska družina »Svoboda Toplice« uprizorila Goldonijevo komedijo »Nenavaden človek«. Na Izlahah pa je gostovala »Svoboda I« Zagorje z igrjo, ki so jo prejšnji teden uprizorili na domačem odru.

Zagorski upokojenec so zborovali. — Pretekli tork so imeli

zagorski upokojenec svoj letni občni zbor. Zbora se je udeležilo mnogo upokojencev, v poročilih in razpravi pa so upokojenec spregovorili o svojem lanskoletnem delu, uspehih in težavah. Na zbor se bomo še povrnili.

Zagorski vajenci pripravljajo dramsko prireditev, ki jo bodo bržkone uprizorili na zagorskem odru 6. aprila. Režira upravitelj osnovne in vaješke šole tov. Klum.

TAKŠNI SMO

Poglačana lakomnost

Visoko v rebri nad Savo živi velik kmet, stari Franc, z ženo Julko, sinom Tonetom ter dvema hlapcem. Ostali njegovi otroci so v mestu. Dva še študirata, hčerka pa je dobila dobro službo v neki pisarni.

Franc je star in dober gospodar. Le neko zelo slabo lastnost ima: kljub vsej svoji bogatosti in veličini je mnogo bolj lakomen kot vsi ostali kmetje v soseski. Prav zaradi tega med njimi tudi ni posebno priljubljen.

Franc se največ ukvarja z živinorejo. Vsako leto zredi za prodajo dva zajetna para volov. Pred kratkim so ga spet obiskali nakupovalci nekega mesarskega podjetja. Ponudil jim je lepo govedo. Zvečer so se zmenili za ceno, zjutraj pa so obljubili, da pridejo ponj s kamionom.

Takoj, ko so tuji odšli, je gospodar poklical hlapca Janeza in mu naročil: »Pripravi za sivec!« Kaj, je hlapec dobro vedel. Saj to je delal za vsako žival, ki so jo namenili prodaji. Napravil je mnogo izdatnejši obrok hrane: otrobe, žito in še to in ono, potem pa je dal volu pod zob še jabolk. »Tako, sedaj boš težji, dragec,« se je smejal, ko je zapiral hlev. »In tudi denarja bo zato nekoliko več!«

Zjutraj je mesarski kamion res prišel in tudi odšel. Toda prazen. Ko sta Franc in hlapec vstopila v hlev, sta našla na tleh stegnjenega sivec...

Jano Koprivo

Zagorski volivci so razpravljali in predlagali

Občinski ljudski odbor v Zagorju bi moral kakor vsi drugi ObLO sicerati zbor volivcev vsake tri mesece. V Zagorju pa so bili zadnji zbori volivcev pred približno pol leta. Ta premor je nastopil zato, ker so na občini pričakovali, da se bosta družbeni plan in proračun sprejemala že v mesecu decembru.

Volivci so na zborih predlagali razne komunalne izboljšave, razpravljali o gradnji osnovne šole v središču Zagorja in na Lokah, o otroškem igrišču, ki naj bi se uredilo na Polju, sanitarna inšpekcija naj bi pregledala prostore tržnice itd.

RAVENSKA VAS — — —

Volivci iz Ravske vasi menijo, da bi bilo treba čimprej urediti s Komunalno iz Trbovelj skupno oskrbovanje ceste od Kotredeže do Bevskega. Prav tako menijo, naj se lastniki mlatilnic obremenijo s tolikšnim odstotkom takse, za kolikor je ocenjena sposobnost mlatilnice.

KOTREDEŽ — — —

V Praprečah pri Kotredežu bi bilo treba čimprej zgraditi rezervoar, v Potočju vasi perišče, prav tako pa bi treba v doglednem času popraviti tudi cesto, ker je v zelo slabem stanju.

POLŠNIK — — —

V Polšniku že nekaj časa razpravljajo o gradnji nove ceste Renke—Klenoviše. Uveden je krajevni samoprispevek, vsak prebivalec od 14. leta naprej pa bo opravil tudi 8 prostovoljnih delovnih ur.

KONJSICA — — —

Volivci iz Konjsice želijo, da bi se v letošnjem proračunu ObLO Zagorje zagotovila sred-

Radeče

Gledališko gostovanje v Zidanem mostu. — Dramska družina radeške Tovarne papirja je prejšnjo nedeljo gostovala v Zidanem mostu s Popovičevno igrjo »Jara meščanka«. Domačini so bili z igrjo zelo zadovoljni in si podobnih gostovanj še žele.

Sportno društvo je postalo agilno. — Po občnem zboru so radeški športniki postali zelo agilni, kar zlasti velja za nogometaše. Pričeli so z rednimi treningi in tudi disciplina se je izboljšala. Radečani z zanimanjem pričakujejo prvi nastop svojih nogometašev v celjski nogometni podzvezi, ki bo v kratkem.

J. Z.

Spomladanska setev

Dogradili bodo motorno stezo v Vidmu-Krškem

Na stadionu »Matije Gubca« v Vidmu-Krškem so kmalu po vojni zgradili moderno stezo za konjske dirke, na kateri so prirejali vsako leto tradicionalne konjske dirke. Od časa do časa so bile na tej stezi tudi medrepubliške motorne dirke, ki so privlačile na tisoče gledalcev. Ker je pa bila ta steza grajena izključno za konjske dirke, ni primerna za motoriste, zato so se pogosto dogajale nesreče. Zaradi tega je Avto-moto zveza Slovenije že pred leti prepovedala tekmovanje na tem stadionu.

Avto-moto društvo Videm-Kr-

ško je spoznalo, da je stadion »Matije Gubca« primeren za tovrstne prireditve. Zato so izdelali načrt za moderno krožno stezo, katero že gradijo v notranjosti konjske steze. V začetku je delo hitro napredovalo. Ves denar, ki so ga preko let prihranili in zaslужili z lastnim vozilom, so vložili v to gradnjo. Šli so celo tako daleč, da so napravili na račun steze nekaj dolga. Kljub dobri volji in udarniškem delu, pa se je delo nekoliko zataknilo. Toda marljivi člani Avto-moto društva, zlasti pa odborniki so že potrkali na vsa vrata za pomoč. Izgleda, da ni bila ta pot zaman. S pomočjo Okrajnega ljudskega odbora in občine bodo z delom lahko nadaljevali, tako da bo steza v celoti dograjena že v mesecu avgustu. Za zaključek občinskega praznika, ki bo 18. avgusta, pripravljajo velike mednarodne motorne dirke, ki naj bi bile hkrati tudi otvoritev tako težko zgrajene steze.

Usihajoče gorice

Pri Sevnici se zareže v hriovit dolenski svet soteska, v kateri je komaj prostora za cesto, rečico in enotno progo, po kateri »mašinka« stikrat ali petkrat na dan s težavo potegne dolgo kompozicijo potniških in tovornih voz najrazličnejših let.

To je Mirnska dolina. Tudi semkaj, v ta skrit svet pod Kumom, prihaja te dni miada Vesna, z njo vred pa delo, trdo delo, hrepenenje in tiha skrb. Povsod diha pretrana zemlja. V zraku plava glas potnih oračev in rudniških lokomotiv iz Krmelja.

Sredi hriba naju s Tonetom, kmetom doma od tod, zmore. Kolesi tišča sedaj vse bolj javkreber. Umikava se pešcem in kolesarjem, ki so se s polnim zaletom spustili proti Krmelju, kjer jih čaka popoldanski »siha« v jami.

Potem se posloviva. Jaz ostanem v Sentjanžu, on pa ima pred sabo še dobre pol ure poti.

Bogata z ma

Tudi Sentjanževci so se pretokli skozi zimo. Ta zadnja je bila mnogo živahnjša od prejšnjih. Resda še ni bilo dovolj tečajev in kulturnih ter drugih prireditev, toda začeti kažejo, da bo delo, ki so ga v okraju pred kratkim zastavili, le rodilo lepe sadove.

Lani decembra so imeli ustanovni občni zbor Prosvetnega društva. Že udeležba na njem, zlasti precej mladine, je dovolj zgovorno pokazala, da je v Sentjanžu dosti dela voljnih ljudi.

Za sedaj deluje v okviru društva dvoje sekcij in ljudska knjižnica s kar lepim številom knjig in bralcev.

Dramska družina je v tem kratkem času naštudirala že kar dvoje iger — »Izdajalca« in »Pesem s ceste«, prav pridno pa vadi tudi mešani pevski zbor, ki šteje nad 40 grl.

Po vsem tem ni čudno, če se ta ali oni Sentjanžčan miogrede pohvali, da so na kulturnoprosvetnem področju že skoro dosegli Krmelj, ki ima daleč boljše pogoje za to delo, vendar zadnje čase več ali manj spi.

Nova šola?

Zvonovi zvone poldan. Na vaški poti srečujem šolarje, ki se kar precej razlikujejo od mestnih. Vsakega človeka spoštljivo pozdravijo.

»Dober dan!«
»Fantek, kje pa imate šolo?«
»Pionirček se je plaho ustavil in pokazal: Tam dol!«

V Sentjanžu so učilnice še vedno raztresene kot gobe po dežju po raznih prostorih. Letos že trinajsto leto. In kako dolgo še?

Pred meseci so se ljudje za gradnjo nove šole na moč zavzeli. Mnogi, ki so doslej stali ob strani, so se vključili v SZDL, ker vedo, da bodo le združeni v tej organizaciji, s skupnimi močmi lahko dosegli to, kar žele. Doslej so za to poslojpe prispevali v lesu in drugem materialu že nad dva milijona dinarjev. Postavljen je že tudi gradbeni odbor. Zadnje čase pa je vsa graditeljska vna nekoliko poje-njala. Toda upajmo, da bo konec koncev le vse dobro.

Nova šola naj bi bila grajena po pavilionskem sistemu v dveh traktih. Tako jo bodo lahko zidali v etapah.

Kmet Jože se je prestavil izza zapečica na polje. Že ves dan prevaža težko dolensko zemljo. Brazdo za brazdo. Tudi mnogi drugi so sedaj na planem.

Ljudje se ukvarjajo s poljedelstvom, sadjarstvom, živinorejo in vinogradništvom. Toda z zadnjim vse manj.

»Nogradi« nam ne neso, pravijo.

Vsa leto manj goric rodi. —jak

Pojavila se je medena breskova uš

Zelo redka so leta, da bi se breskova medena uš pojavila tako zgodaj, kakor se je letos. Ta uš se pojavlja sicer že v mesecu marcu in aprilu, če je vreme toplo in ko srednja dnevna temperatura doseže +10° C. Ti pogoji so letos povoljni in zato opažamo na breskvah že polno teh uš.

Nekrilate samice, ki so do 2mm dolge in svetlozelene barve ter pokrite z voščenim prahom, kakor tudi krilate samice, vitkejšje in zelene barve s temno liso, so torej pričele napadati in izžerpavati breskova drevesa.

Medvena breskova uš doseže pri nas najmočnejši razvoj v mesecu juliju. Če je leto dovolj vlažno, se medena uš drži breskev, če pa nastopi suša, pa se kaj rada preseli na trstiko, kjer živi na spodnji strani mladih listov. V jeseni se od tam spet vrača na breskve. Samice odložijo 3—4 zimskih jajčec na brste enoletnih poganjkov, ki so ob teh toplih dneh prinesli sadjarjem prvo veselje in tudi prvo veliko skrb.

Medvena breskova uš dela veliko škodo. Na listih povzroča rumenorejve pege in sušenje vej. Prav tako dela veliko škodo sedaj na

razvijajočem se listju. Plodovi, če medena uš napada breskev, so sajvi zaradi medene rose, ki jo uši izločajo.

Res je, da breskovo medeno uš najtežje uničujemo. Voščeni prah, ki ga ima po telesu, odbija škropivo in ji torej težko pridemo do živga. Ob vztrajnem škropljenju, se pravi večkrat, bomo uspeli. Ne smemo dopustiti, da bi se uš, ki napravi v breskovih nasadih veliko škodo, razmnožila. Čim bodo breskve odcvetele, pričnemo tam, kjer se uš pojavlja, s škropljenjem. Za zatiranje uporabljamo 1-odstotno emulzijo DDT, nikotinski sulfat (0,5%), kvasijo, predvsem pa polodstotno emulzijo nikotina. Če škropimo pozimi z emulzijami mineralnih ali katranskih olj, pa uničimo tudi zimska jajčeca.

Rudniška lokomotiva hiti po nove tone premoga

IZLAKE

Pred kratkim je bila na Izlahah mladinska konferenca. Mladina na Izlahah je bila tudi v preteklem letu kar precej delavna, še boljše uspehe pa bi prav gotovo lahko dosegla, če bi bili vsi člani med seboj bolj povezani. Ker je med izlaško mladino veliko zanimanje za kulturnoprosvetno udejstvovanje, je bila na tej konferenci ustanovljena igralska skupina, ki pa bo delovala v okviru Prosvetnega društva. Izlake imajo tudi svoj pevski zbor, ki se že nekaj časa vneto pripravlja na prvi javni nastop.

Telovadno društvo »Partizan« na Izlahah pogoša v svojih vrstah zlasti starejše mladince. Ima pa tudi precejšnje težave s pomanjkanjem denarja in potrebne orodja za vadbo.

V okviru tega društva je bila pred kratkim ustanovljena tudi strelska družina. Ker je na Izlahah za ta šport precej zanimanja, ima novoustanovljeni odsek že sedaj dovolj vnetih pripadnikov.

E. B.

DOPISUJTE

v »Zasavski tednik«

TRBOVELJSKI TEDNIK

*** NON-STOP.** — Zadnje čase so odprli več non-stop trgovin mimo Ljubljane tudi v ostalih krajih Slovenije. Kaj pa v Trbovljah? Zavrtli smo telefonske številke treh trgovskih podjetij in izvedeli:

»Potrošnja« — O tem še nisimo razmišljali!

»Preskrba« — Mi tudi ne!

»Izbira« — Non-stop? Da, o njem smo že razpravljali, toda do pravega zaključka še nismo prišli. Uvedba tega zahteva namreč temeljitega preudarka.

In kako trboveljske gospodinjne? Nekatere so za to, druge pa menijo, da naj ostane način obratovanja trgovin tak, kakršen je.

*** BOGAT TEDEN** — Zadnji teden v Trbovljah je bil zelo bogat na prireditvah. Najprej smo poslušali svetovno znani

Slovenski oktet, v četrtek zvečer, ko je bila naša redakcija že zaključena, je bil napovedan nastop ljubljanske Opere s »Štirimi grobijani«, sinoči pa koncert plesnega orkestra Radia-Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča.

*** ŽERJAV NA GRADBIŠČU NOVE POŠTE** — Gradbena dela pri novi pošti in banki, ki sta drug od druge prav blizu, so že v polnem teku. Pred kratkim je gradbeno podjetje, ki gradi tu, postavilo tudi srednje visok žerjav, ki vzbuja med mnogimi Trboveljčani precej zanimanja.

*** TRBOVELJSKE IZLOŽBE** — Lepo urejena ogledala naših trgovin? Kažipot potrošnikom? Niti eno niti drugo. Pač pa — živni kontrasti nasprotij. Trbo-

veljske izložbe so kaj čudna stvar. Dokaj redko doživimo njih spremembe, pa tudi sicer drugače z njimi ne moremo biti povsem zadovoljni. Pri naših trgovcih je še vse premalo okusa za lepoto in mikavnost, vse preveč pa je še ukoreninjeno nenapisano pravilo, da je treba vsako stvar, ki je v prodaji, pokazati potrošnikom v izložbah.

Pustimo te, da se potrudijo v trgovino in si tam izberejo ter povprašajo po tistem, česar si žele, izložbe pa uredimo tako, da bodo s svojim licem kar najlepše vplivale na vnanost našega mesta.

*** TRGOVSKI PLES** — Nočoj prireja v Domu »Svobode II.« v Zg. Trbovljah okrajna trgovinska zbornica »Trgovski ples«.

Pred dnevi je bila v Radečah seja okrajnega odbora Ljudske tehnike Trbovlje, kjer so v glavnem razpravljali o nalogah in vlo-gi komisij, ki delujejo v sestavi okrajnega odbora LT. Največ je bilo govora o komisiji za tehnično vzgojo mladine. Po vseh večjih šolah ustanavljajo klube mladih tehnikov, tako da je v okraju že 21 klubov, kjer je vključenih 1762

pionirjev in pionirk. Pri ustanavljanju teh klubov ne moremo prezreti pionirske organizacije, s katerimi se morajo organizacije LT še tesneje povezati, kajti v okviru teh organizacij delujejo skoraj po vseh šolah razni tehnični krožki. Za uspešno delo v klubih in krožkih so nujno potrebne delavnice. Ker je pa teh v našem okraju malo, si je treba prizadevati, da bo sčasoma vsaj vsaka višja organizirana šola prišla do svoje lastne delavnice.

Trenutno še primanjkuje sposobnega kadra, ki bi lahko pri rednem šolskem pouku in po šoli nudil mladini tehnično vzgojo. Zato je OO LT že lani izvedel tečaj ročne spretnosti za šolnike. Letošnji tečaj pa bodo obiskovali prosvetni delavci iz vseh osemletnih šol.

Na seji so med drugim izvolili tudi komisijo za tehnično vzgojo mladine, elektro-strojno in kmetijsko komisijo. Naloga teh komisij je, da bodo skrbale za dvig tehnične vzgoje na področju našega okraja. Da bo pa njihovo delo res uspešno, se bodo morale te komisije tesno povezati z občinskimi odbori LT, kjer naj bi delovale tudi tovrstne komisije.

-a

BREŽICE

Delo SZDL Brežice — okolica I., se je v zadnjem času precej poživilo. Odbor je imel že več sej, na katerih skupno s krajevnim odborom rešuje gospodarske in druge težave svojega področja.

Pripravil pa je tudi nekaj prav zanimivih kmetijskih predavanj. Med drugim smo poslušali predavanje inž. Hanzekove o gnojenju tal in pa predavanje o kokosereji, ki ga je spremljal strokoven film.

*

Po ustanovitvi DPD »Svoboda

— Bratov Milavceva« se je šahovska dejavnost precej razmahnila. Pred kratkim so ustanovili iz sekcije »Šahovski klub DPD Svoboda«, ki šteje 40 vnetih šahistov.

Sah igrajo vsak tork in petek v prostorih KZ v Sentenartu. Da je klub tako agilen, gre zahvala tudi njegovemu vodji tov. Ediju Budermanu.

Brežiški šahisti si želijo več srečanj v drugih krajih. Tej želji pa sedaj še ne bo mo-góce ustreči, ker nimajo za to dovolj denarja.

(ci)

Poglabljati socialistično vzgojo

(Nadaljevanje s 1. strani)

je menda razveseljivo, da je v društvi vedno več mladih ljudi, katerim pa bo treba posvečati mnogo več pozornosti.

Potem je tov. Kovac govoril še o organizacijskih vprašanjih, delu Okrajnega sveta in Potujočem kinu ter konkretnih nalogah v poslovnem letu.

Kot rečeno, so delegati zelo kritično obravnavali celotno ljudskoprosvetno dejavnost. Predsednik opozoril na določeno pomanjkanje pevovodij in sklenili v Trbovljah organizirati v najbližji prihodnosti pevovodski tečaj. Nadalje so govorili o tem, da bi morala društva angažirati za delo več svojih članov, kajti ni prav, da žetaki aktivni člani sodelujejo še v

raznih sekcijah in s tem njihove redne naloge zastajajo. Dosti je bilo govora o izobraževanju. Ugotovitev, da suha predavanja ne vlečejo, ni pomembna in kaže, da bomo morali najti potrebna ponašanja. Delegati so kritizirali nekoliko tudi Potujoči kino, oziroma velika sredstva, ki so šla za popravila avtomobila. Res je, da bi s temi sredstvi lahko kupili več kinoprojektorjev in jih lahko poslali v posamezne občine, ki bi same začele skrbeti za to plat prosvetnega dela.

V Delavskem domu naj bi po mnenju delegatov organizirali več domačih predstav, se pravi, naj bi »Svoboda« in prosvetna društva iz vsega okraja dobile možnost uprizarjati svoja dela, kar bi nedvomno še bolj povzdignilo pomen tega osrednjega kulturnega hrama Zasavja. Seve, tega sedaj društva ne zmorejo, ker so prostori za gostovanja predragi.

Zelo vehementno so delegati obravnavali pomen medsebojnih gostovanj oziroma gostovanj »Svobode« iz industrijskih centrov na naši vasi. O tem je govoril tudi tov. Ivan Šorn-Bojan, ki je poudaril, da je utrditev povezave z vasjo nedvomno velikanskega pomena.

Upravičeno so delegati kritizirali premajhno materialno pomoč družbe pri njihovem važnem poslanstvu. Predlog, da bi se pri okrajnem ljudskem odboru oziroma vseh zasavskih občin ustanovila neka ljudskoprosvetni sklad, iz katerega bi društva črpala sredstva za svojo dejavnost, pa je važen tudi zategadelj, ker bi na ta način odpadla vsaka možnost, da bi razna društva, čeprav niso tako delavna, dobivala razne dotacije podjetij po zaslugi predstavnikov, ki delajo v podjetju. Sploh so se delegati pridružili sklepu nedavne okrajne mladinske konference, naj bi se ustanovila neka družbeni organ, ki bi razdeljeval vsa razpoložljiva sredstva po kriteriju večje družbene vloge posameznih društev in organizacij.

Nadalje je bilo govora o vključevanju mladine v društva, važnosti vzgoje pionirjev, pomanjkanju lutkovnih gledališč in predla-

gali so, naj bi kulturne domove prevzeli v upravljanje občinski ljudski odbori.

Zal ni bilo dosti govora o doseganju in bodočem delu občinskih svetov »Svoboda« in prosvetnih društev, čeprav je res, da ti organi po nekajmesečnem delovanju še nimajo potrebnih izkušenj, niti enotno izdelanih programov. Vendar je jasno, da bodo imela pomembno vlogo pri usmerjanju in pomoči zlasti vaškim društvom.

Skupščina je naložila novoizvoljenemu odboru vrsto važnih in neodložljivih nalog. Zlasti je pomemben sklep, naj bi svet podrobno proučil sklepe zadnjega posvetovanja o vzgoji staršev in izobraževanju odraslih v Sarajevu, zlasti pa zamisel o ustanovitvi delavskih univerz, ki bi bile samostojna telesa. Med drugimi sklepi je tudi rečeno, naj bi ljudskim knjižnicam posvetili večjo pozornost tudi občinski ljudski odbori.

(v)

Bržkone jim ugaja, saj jih vidite, kako prisrčno so se nasmejale

Veliko v malem

(SLIČICE IZ DELA RDEČEGA KRIŽA V ZASAVJU)

Tako tiho, skromno, pa delavno organizacijo ali društvo, kakor je organizacija Rdečega križa, bi v Zasavju menda kar težko našli. Svoje uspehe, in ti so čisto zelo pomembni, največkrat njeni člani obdržijo le zase, pa tudi nasploh se neradi hvalijo.

»Kaj bi, saj to je naša dolžnost! Dobro delo v prid vsem tistim, ki so pomoči in naše skrbi potrebni in — veselji.«

Tudi njihov zadnji — lahko zapišemo uspehi občni zbor, je potekal v takšnem vzdušju.

Več, mnogo več kot o uspehih so na njem govorili o nadaljnjih nalogah, napakah, ki so se kdaj pa kdaj pokazale tu in tam, o skrbi za naš mladi rod, beseda dve pa sta padli tudi na račun vseh tistih, ki še vedno tako strumno stoji ob strani te organizacije, češ, kaj bi bili njeni člani, ko pa nimamo od nje nobenih koristi.

Resda: RK je prostovoljna organizacija kot športno ali gasilsko društvo in vanjo se nikogar ne sili.

Toda ali ni malo nizko za vse obsežno Zasavje 12.154 članov? Zasavčani razmisli, in ugotovili boste, da vam to ni v čast!

656 LITROV KRVI

Ko bi kdo menil, da organizacija RK pač obstaja zato, ker je, bi se pošteno motil. To je organizacija — potrebna kot sto drugih, in kot je nekdo na občnem zboru poudaril, menda celo bolj.

Mlada Fani bo njen najvztrajnejši član prav gotovo vse do zadnjih dni svojega življenja. Pa mislite, da je bila tako navdušena zanjo že pred kakim letom? Kje pa! Takrat — sedaj ji je vedno hudo, ko se spomni na tisti dan, je celo zavrnila aktivista RK s prigradnico.

Takih Fanih, Maric, Jožic in Dragic pa je še več. Ko se je v njihova telesa naselila bolezen, je lahko le hitra operacija rešila mlada življenja. Pri tem pa je bilo treba poleg zdravnika in pomočnikov, kirurškega noža in operacijske mize še nekaj. — Krv. Prav to pa je darovala organizacija, ki je vsa ta mlada življenja prej niso hotela priznati.

Na pobudo RKS in Centra za transfuzijo krvi

LRS so občinski odbori RK izvedli krvodajalske akcije v šestih občinah. 656 litrov krvi je dalo 2625 krvodajalcev. Tolikšno število litrov in dajalcev je vsekakor lepo. Akcija je bila izvedena zlasti po kmečkih predelih. Občini Trbovlje in Zagorje sta bili tu izvezti, ker bo skoro začela z delom transfuzijske postaja pri trboveljski bolnici, ki bo poslej stalno potrebovala precej prostovoljnih krvodajalcev, seveda zlasti iz bližnjih krajev.

Po splošnem mnenju pa bi bilo umestno, da bi začeli z gradnjo transfuzijske postaje tudi v spodnjem delu okraja — v Brežicah.

Tako torej transfuzija krvi. V okviru okrajnega odbora RK v Trbovljah pa deluje tudi več drugih komisij. V zadnjih dveh letih je bilo po naših vaseh mnogo storjenega pri zdravstveni vzgoji tamonjskega življa, več ali manj se je nadaljevalo tudi z malimi asanacijami. Komisija za borbo proti TBC pa je poskrbela za mnogo predavanj o borbi proti tuberkulozi in strokovno izpopolnila nekatere članice RK za patronažno službo, ki je bila še do pred kratkega zelo pomanjkljiva; to pa se je najbolj kvarno opazalo prav na terenu.

BORBO PROTI ALKOHOLIZMU ZAOSTRITI

Kakor so imele lepe uspehe pri delu zgoraj omenjene in še nekatere komisije, pa je imela manj srečno roko komisija za borbo proti alkoholizmu.

Vsekakor pa se bo treba tudi na to področje čim prej vreči kar najbolj zagrizeno in odločno.

Navzoči so pokazali za to vse razumevanje in skrb. Kajti samo ugotovljati, da prodaja alkoholnih pijač v trboveljskem okraju nenehno narašča, še ni dovolj...

Rdeči križ ima v podmladku močno oporo in tudi vero. Saj je že danes v njem skoro toliko otrok, kolikor šteje celotna organizacija starejših. Delo podmladkarjev je zelo živahno. Pripravili so več različnih nabiralnih akcij. — Šolarji iz industrijskih krajev oblek, tisti s kmetov pa sadja. Tako si med seboj pomagajo in se spoznavajo.

-jak

Uspela premiera v Zagorju

V. WERNER: KOMEDIJANT HERMELIN — REŽIJA: HERMAN MIKLIČ

Začetki novejšje češke dramatike segajo v zadnja desetletja 18. stoletja. Pod vplivom preporodnih idej in vzporedno z večjim razmahom češkega meščanstva, ki so ga podpirale nove gospodarske razmere, se je začelo pojavljati čedalje več zanimanja za gledališke predstave v domačem jeziku.

Mojstrom češke mod. dramatike so se pridružili mlajši talenti, med katerimi je tudi Viljem Werner. Wernerjeva igra »Komedijski Hermelin« je nastala v začetku tretjega desetletja 20. stoletja. Leta 1932 je to igro uprizorilo Mestno gledališče v Kraljevskih vinohradih v Pragi, pozneje pa

je šla uspešno preko ostalih čeških odrov in dosegla tudi tujino. Pot so ji odpirale in utirale nekatere njene očitne odlike, predvsem originalna snov (principal Hermelin in vaški župnik).

»Komedijski Hermelin« se je uvrstil v svoji domovini med ljudske igre. Wernerjev komedijski prikaz je snovi, je zlasti uspel zaradi tega, ker se dejanje razvija v dveh sicer ostro ločenih, a tudi učinkovito povezanih življenjskih krogih, ki si ves čas živo nasprotujeta med seboj. Nostalgija osrednjega spopada Wernerjevega »Komedijskega Hermelina« sta Hermelin in župnik,

prvi kot mojster — akrobat, drugi kot mojster »duše«.

Do sedaj ni bilo opaziti, da se bo pri nas kdo lotil obdelave tega odrskega dela. Zato smo premiero težko pričakovali, zlasti še, ker mislimo, da je to prva premiera Wernerjevega »Komedijskega Hermelina« v Sloveniji in morda tudi v državi. Priznati velja, da delo režiserja Hermana Mikliča ni bilo lahko, posebej še, ker tudi sam nastopa v delu. Predstava je gledalce presenetila, predvsem zaradi tega, ker je to prvi režiserski debut Mikliča in nastop novih, mladih igralcev delavskega prosvetnega društva »Svoboda« v Zagorju. Morda je tu in tam še kakšna majhna pomanjkljivost, vendar je bila uprizoritev za diletantski oder odlična. Nastopili so pa: Lojze Sajovic (principal Hermelin), Majda Zelezničkova (Hermelinova), Joža Skrabarjeva (Hermelinova hčerka), Rudi Bantán (Vincek, žongler), Pavle Razboršek (Lajoš), Herman Miklič (župnik), Janez Bren (doktor), Boris Fele (agent) itd. Scenograf je bil tudi Miklič, inspicient Ida Tomažič, odreči mojster, ki je preskrbel tudi razsvetljavo, pa Ivan Povše.

Poglavje zase je udeležba igre. Igralci bi zaslužili, da bi bila dvorana polna. Gledalcev je bilo prejšnjo soboto le tri vrste. Vprašanje se poraja, koliko volje bo ostalo igralcem tudi za prihodnje.

Aktivni lutkarji v Radečah

Lutkovno gledališče. — Lutkovno gledališče v Radečah je zelo delavno. Prejšnjo nedeljo je cel razveseljivo nastopilo Radečane, in sicer, to pot z igro »Zogica nogica«.

Zaključek gostinskega tečaja za polkvalificirane delavce, ki se je zaključil v petek, 29. marca, v Brežicah. Na sliki tečajnice in tečajniki ter komisija.

SPREJEM MLADIH V ZK V TOVARNI PAPIRJA RADEČE

Drugim za zgled

Povsod v okraju je zadnje čase opaziti živahno dejavnost mladinskih organizacij glede sprejema mladincev v članstvo ZK. Škoda, da nekatere osnovne organizacije Zveze komunistov še vedno nočejo razumeti, da sprejemanje mladine v vrste ZK ni kakšno kampanjsko delo, pač pa redno opravilo ZK. Pravilno bi bilo, da to vprašanje pomaknemo z mrtve točke, saj se je to delo zadnja leta zelo zanemarjalo.

V Tovarni papirja v Radečah, kjer so zelo močne in po svojem delu uspešne osnovne organizacije Zveze komunistov in LMS, si s tem vprašanjem niso delali problemov. Osnovna mladinska organizacija je v povezavi z občinskim komitejem LMS predlagala organizaciji ZK določeno število mladincev za sprejem v ZK in komunisti v tovarni so storili vse potrebno glede sprejema predlaganih mladincev. Tako so sklicali sestanke s temi mladinci in se z njimi pogovorili o nalogah članov ZK in organizacije kot celote. Mladinci so ob tej priliki živahno diskutirali, kar je pokazalo, da so bili predlagani za sprejem v Zvezo komunistov res najboljši tovariši. Ni nobene skrbi, da se bodo ti mladi ljudje počutili med ostalimi člani ZK manjvredni — starejši tovariši pa bodo s pravilnim odnosom in z nasveti pomagali

mladincem, da ne bodo delali napak. Mar ne bi tudi ostale organizacije ZK našle tak ali podoben način za sprejem mladih ljudi v svoje vrste? Zakaj ponekod žele to, ne posvetujejo se pa po prej z vodstvi mladinskih organizacij o tem, kakšni so predlagani ljudje? Mladinske orga-

nizacije najbolj poznajo svoje člane in potrebno je, da organizacije ZK stopijo v stik z mladinsko organizacijo. Na ta način bo to odgovorno delo olajšano in lažje bo najti pot do tistih mladih ljudi, ki žele postati člani ZK in so pripravljene tudi delati.

V RAGI NA FUATINU

Napisal: Jack London

53. »Tam so naši bratje. Ne smeja stajati.«

Spredaj na »Valetti« je stalo nekaj Griefovih mornarjev z Ralatee. Eden je stal pri zadnjem krmilnem kolesu.

54. Roparji so bili spodaj ali pa na drugem skunerju, iz-

vzemši enega, ki je stal s puško v rokah sredi ladje in je pred seboj držal kraljičino hčer Nau-moo, ki naj bi ga ščitila. »Tisti-le je glavni vrag,« je vrševal Mauri, sin njegove ot-mo-dre, kot jih imajo ti. Strašen človek je.«

55. Lahen nasprotni veter in rahla bibavica sta ovirali ladji,

da nista mogli hitreje pluti po prelivu.

»Ali razumete angleško?« je zaktical Grief navzdol.

56. Moč na skunetu se je zdrznil, dvignil na pol svojo puško in pogledal na skalo. Bilo je nekaj bliskovito naglega in mačjega v njegovih sretnih in v zagorelem obrazu mu je žare-

la bojevitost. Bil je pravi obraz krutega morilca.

»Da,« je odgovoril. »Kaj bi radi?«

»Obrnite in odjadrajte nazaj, sicer vam pošlem skuner v zrak!« ga je posvaril Grief.

Vsega po malem ZA vse

7 dni po svetu

Marsikaj se lahko dogodi v sicer kratkih sedmih dneh. Dogodki, ki jih bomo našli tokrat, zgovorno pričajo o tem!

Makarios izpuščen

Britanska vlada je izpustila ciprskega nadvojvode Makariosa, ki ga je ves čas držala na Sejšelskih otokih v Indijskem oceanu. Uradno trdi, da hočejo s tem pokazati dobro voljo. Vendar se nadvojvoda ne sme vrniti v svoj domovni kraj. To pa pomeni, da Macmillan ne namerava pričeti pogajanj z njim, kakor bi človek pričakoval.

London je še pred nedavnim pošiljal svoje izvedence za ustano vprašanja, da bi neke staknili ciprskega Grka, ki bi se hotel pogajati z njimi. Toda vedno so se vračali praznih rok. »O Cipru se lahko pogaja neposredno z britanskimi predstavniki le — Makarios«, so slišali domačine.

To resnico je potrdil tudi sam Makarios v svojih najnovejših izjavah.

Ob istem času, ko so izpustili nadvojvoda, je ciprski guverner Harding sporočil vodstvu ciprsk-

ga osvobodilnega gibanja EOKA, da lahko brez vseh ovr zapusti otok in s tem pripomore k vrnitvi miru in reda. S tem je negativno odgovoril na ponudbo EOKA o premirju. In res! Ze včeraj so britanske enote znova pričele ofenzivo proti skupini komandosov...

Salisburyjev umik

Ce odstopi kak poslanec v parlamentu, v Angliji se ne pomeni kdo ve kakšnega dogodka. Toda ko je to storil lord Salisbury, predsednik Gornjega doma in član vlade, so zadevo drugače ocenili. Znano je, da sodi med pobornike starega britanskega carstva in politike »krepke roke«. Bil je eden tistih, ki so priporočali anglo-francoski napad na Egipt.

Osebnost je izjavil, da se ne strinja z Makariosovo osvoboditvijo in da je zategadelj odstopil. Resnica pa je, da se ne strinja s »popravki«, ki jih skuša Macmillan vnesti v nekdanjo Edenovo politiko. Kakor kaže, v bistvu ne gre za kdo ve kake spremembe. Nopi premier si le želi čim prej in čim bolj zblizati z ZDA. Seveda je treba pri tem tudi početi kako grenko...

Pravda za prekop

Petnajste tega meseca nameravajo odpreti Sueški prekop za normalno plovo. V Kairu odločno izjavljajo, da bo upravo nad prekopom prevzela posebna egiptovska družba in da torej o internacionaliziranju ni govora. Svoja načela o svobodni plovi je egiptovska vlada pojasnila v posebni

spomenici. O njej je celo ameriški zunanji minister Dulles dejal, da lahko služi vz manjšimi popravki kot podlaga za sporazum.

V Parizu in Londonu s tem seveda niso zadovoljni. Kaže, da bodo Združeni narodi odigrali pri reševanju sueške krize pomembno vlogo. Nanjo je opozoril tudi že Dulles. Problem je le, kako se bo Egipt odločil glede izraelskih ladij. Doslej je zatrjeval, da je z Izraelom v vojnem stanju in da potemtakem ne more pustiti sovranih ladij skozi svoje »vozemljске vode«. Verjetno bodo Združeni narodi predložili, naj arabski svet in Izrael enkrat sedeta za »zeleno mizo« in zadevo uredita.

Treba bo pač več dobre volje kot doslej...

Na kratkem valu

17 ljudi je izgubilo življenje — Pred nedavnim se je pri vasi Draytonu v Angliji zrušilo letalo in pri tem podrla dve hiši. Vsi stanovanjci, razen dveh, so se na srečo rešili, ker jih ni bilo doma, poleg tega pa so izgubili življenje vsa posadka in potniki.

Visok švicarski funkcionar vohunil za Francijo — Vrhovni državni pravdnik Rene Dubois je pred dnevi v svojem stanovanju izvršil samomor. Dubois je bil poznan po svojih simpatijah za Francijo in je baje izročal Franciji prepise prestreženih telefonskih pogovorov egiptovskega poslanstva. Švicarski tisk zelo ostro obsoja ta škandal, ki je za švicarske oblasti »razumljivo zelo neprijeten«.

Francozi so zelo nežni — Centralni statistični urad v Franciji je izračunal, da so Francozi

leta 1950 popili 7.800.000 hl raznih alkoholnih pijač, že leta 1955 pa se je količina porabljene pijače dvignila na 9.400.000 hl. — K temu pripominjajo, da so Francozi zato bolj nežni, ker se je v državi povečala poraba brezalkoholnih pijač...

Pokol v Gazi med izraelsko okupacijo — Egiptovske oblasti so obtožile izraelske sile za pokol med okupacijo Gaze. Tamkaj pogrešajo izraza 700 civilistov, o katerih ni ne duha ne sluha. Tako so pred dnevi ob izraelsko-egiptovski demarkacijski črti našli trupla 36 civilistov.

Otok psov-morilcev — Ta otok je v Mocambiškem prelivu med Afriko in Madagaskarjem. Portugalska vlada ga da vsakomur v last, ki se izkrca na njem in ga tudi osvoji, če se ne boji smrti. Pred kratkim so to poskusili trije Portugalci. Opremil so se z najmodernejšim orožjem, toda svoj poskus so plačali z življenjem tovariša Toniha. Med drugo vojno so se namreč na otoku zaredili psi — medtem ko človeških bitij na tem otoku sploh ni.

Največja zgradba na svetu je doslej nedvomno nebotičnik Empire States Building v New Yorku. Ta zgradba je visoka 448,6 m, Eiffelov stolp v Parizu pa 300 m. Washingtonov spomenik v Ameriki je visok 169 m, a velika Keopsova piramida 148, medtem ko meri posevni stolp v Pizi 54,5 m. Dolgo pa ne bo treba čakati, ko bodo v Ameriki v Chicagu dogradili največjo stavbo na svetu. To poslopje bo visoko 1700 m, ki bo imelo 150 nadstropij, v njem pa bo lahko stanovalo 100.000 ljudi.

Tangerski pirat v zaporu

PO ŠTIRIH LETIH POMORSKE VOJNE JE FRANCOŠKA CARINA PREMAGALA TIHOTAPCE AMERIŠKIH CIGARET

Malone vsi prebivalci Tangerja, mednarodnega pristanišča na afriškem zahodu, so že prvo leto po drugi svetovni vojni poznali Eliotta Forresta, ameriškega bogataša, ki je iz Tangerja tihotapil cigarete v Francijo in tudi v nekatere druge zahodnoevropske dežele. Vse do leta 1952 so bile francoske carinske oblasti dejansko brez moči, kajti tihotapec, ki je imel monopolni položaj v tihotapljenju ameriških cigaret v Francijo, je prevažal svoje blago s hitrimi ladjami, nekdanjimi patrolnimi čolni britanske mornarice.

Sele leta 1952 je prvič rahlo kazalo, da bo francoska carina le prišla do živega tihotapske organizacije, katere središče je bilo v južnofrancoskem Marsellu. Carinske oblasti so sestavile posebno brigado pod vodstvom inspektorja Arnoux. Brigada je dobila prav tako hitre čolne, ki so imeli radarje, prisluškovalne aparate in druge tehnične pripomočke, kakršne so uporabljali tihotapski čolni.

Prvi udarec je dobil tihotapec ameriških cigaret pri Bandalu, kjer so francoske carinske oblasti zaplenile tri sto zabojev »črnskih blodink«, kakor je Elliott Forrest v svojih radijskih in drugih sporočilih imenoval ameriške cigarete. Kmalu potem so Francozi zaplenili nadaljnega pol milijona zabojčkov cigaret.

Forrest je tako utrpel precejšnjo škodo, toda znal si je pomagati; njegovi čolni so začeli napadati druge ladje, ki so prav tako prevažale tihotapsko blago iz Tangerja v evropska pristanišča. Tako so Forrestovi tihotapci zaplenili blago, ki ga je neka italijanska tihotapska družba namenila odjemalcem v svoji domovini. Nizozemske motorne ladje, ki je tihotapila ameriške cigarete, so Forrestovi ljudje »prevzeli« kar na odprtem morju. S tovorom 2700 zabojev ameriških cigaret so skušali pristati v bližini Marsella, pa jim ni uspelo, zato so se napotili na Korziko, kjer je šla kupčija hitro izpod rok. Nizozemski karitani ladje »Combinetie« ni vložil tožbe, ker je tudi sam tihotapil, pač pa se uprli mornarji, ko so jih Forrestovi ljudje imeli zaprte v kabinah ves čas svojega poskusa pri Marsellu in med operacijo na Korziki.

Sodišče v Tangerju je Forresta obsodilo na pet let ječe zaradi morskega razbojništva, toda bogatemu tihotapcu je uspelo uiti v Francijo, kjer ga je neki član tolpe nastanil v svoji hiši kot »gluhonemega pisatelja, ki dokončuje svoj prvi roman«. Okoliškemu prebivalstvu se je zdelo zgodba o nemem pisatelju kaj malo verjetna, zato je policija kmalu spoznala v nem ameriškega tihotapca Forresta, ki je s svojimi ceneni ameriški cigaretami opeharil francosko carino za težke milijone.

Pred kratkim je bila razprava pri abelacijskem sodišču v Aixu en Provence, ki je potrdilo obsodbo tihotapca v Tangerju, samo na mu je odmerilo nadaljnjih pet let ječe in naložilo 3.4 milijarde frankov globe, kar je doslej največ v francoski zgodovini.

Za dobro voljo

DELO

Direktor gre skozi tovarno, jo pregleduje in se zanima za delo v njej. Pri vratih nekega oddelka opazi novega delavca, ki stoji brez dela in se ozira okrog sebe.

»Hej, tovariš, ali ti delovodja ni odredil nobenega dela?«

»O, pač, tovariš direktor! Naročil mi je naj pazim, kdaj boste prišli, da ga takrat naglo zbudim!«

PROSLAVA DESETLETNICE

PROKE

»Kaj misliš, močiček, kako bi najlepše proslavila najino desetletnico proke?«

»Z desetminutnim molkom, draga ženka!«

NAJVEČJA NAPAKA

»Povejte, gospod doktor, ali se vam je v vaši dolgoletni zdravniški praksi kdaj pripetilo, da ste napravili kakšno napako?«

»Da, da, tudi to se mi je zgodilo; največjo napako sem napravil okus po milu...«

takrat, ko je prišel k meni neki ameriški milijonar, a sem ga že po drugem obisku ozdravil.«

ZAL NE NA VSE

»Ali je res, da je vaš stric tako hudo bolan, da morate biti pripravljeni na vse?«

»Zal ne na vse, ker bomo pododali po njem samo eno tretjino.«

BREZ VOJNE ODŠKODNINE

Eliot in Oto hodita skozi mesto in se — prepirata. Kar naenkrat pa se Eliot ustavi pred elegantno modno trgovino in vpraša:

»Oto, ali ne bi bilo bolj pametno, če bi sklenila mir?«

SNAGA JE POL ŽIVLJENJA

»Tovariš natak, vaša kuhinja mora biti silno snažna!«

»Seveda, seveda. Zelo nas veseli, da imate tako dobro mnenje o naši kuhinji.«

»Njej! Saj veste, da je snaga pol življenja.«

»Vse vaše jedi imajo namreč to; največjo napako sem napravil okus po milu...«

I. Ta mož je star komaj 30 let, vendar tehta reči in piši kar 520 kilogramov — II. Malo, šest mesecev staro črno Dawen nihče ne mara, čeprav je prav prišrna — III. 62-letni Heinrich Wilhelm iz Nemčije je velik le 90 cm in ga vsakdo lahko vzame v naročje — IV. Tudi ta si ga privoščil — V. Filmska igralka Marilyn Monroe se je zelo izkazala v filmu »Moja žena ne zve nobene besede« — VI. Nov filmski tip v ZDA Shirley Mac-Loane se predstavlja

E. E. L.

6

SKRIVNOST SANATORIJA

KRIMINALNA ZGODBA

Teta mu je že večkrat pisala, da je dolga leta bolna na srcu in se zaradi tega zdravi v sanatoriju profesorja Lorrnsena. Harald Hornby je potegnil z roko prek čela, kakor da se hoče svojih misli znebiti.

»Ali dovolite — da svojo teto vidim?« je vprašal mirno in profesor je takoj vstal.

»Seveda, gospod Hornby! Umrlo gospo Petersen smo položili na mrtvaški oder v njeni sobi — čeprav smo to zaradi naših drugih bolnikov težko storili. Zeleli smo namreč, da vam s tem napravimo priročnost, da...«

»Razumem, gospod profesor,« je odgovoril Hornby.

Nato sta oba odšla.

Ko sta stopila na stopnice, je prihajala naproti Martina.

Hornby jo je pazljivo pogledal in Lorrnsenu ni preostajalo drugega, kakor da oba predstavi.

»Pisateljica Martina Martin,« je dejal profesor potem. »Vaša gospa teta jo je zelo cenila.«

»Ste mojo teto poznali približno?« je vprašal Hornby v svoji odkritosrčnosti in Martina je na njegovo vprašanje odkimala z glavo.

»Nisem še dolgo tu,« je odgovorila s svojim prijetnim glasom, »toda kazno je, da ima gospa Petersen posebno rada. Njeno nepričakovano smrt zelo obžalujem in mislim, da sem bila razen strežnega oseba zadnji človek, ki jo je še videl, preden je umrla.«

»Ah! Je vzklilil Hornby presenečeno. »Dovolite morda, da o tem stvari pozneje še enkrat govorim z vami?«

»Sedaj grem dol k večerji in čez pol ure sem vam rada na razpolago!« je odgovorila Martina ljubeznivo. »Zal mi je samo, da vam kaj posebnega ne bom mogla povedati.«

»Prav lepa hvala!«

Hornby se je spet obrnil k profesorju in oba sta šla po stopnicah v prvo nadstropje. Gospa Hofer je stala pri vratih sobe gospe Petersen. Odprla jih je, ni pa stopila v sobo.

»Čudno, čudno...« je dejal Harald Hornby, ko je nekaj minut gledal v obraz tete, ki je ležala na postelji. »Tako strašen izraz je v njenem obrazu! Se ne zdi tudi vam tako, gospod profesor?« je vprašal.

»Smrt spremeni izgled človeka skoraj vedno na ta ali oni način,« je rekel Lorrnsen mirno. »Ne vem pa, če lahko govorimo, da bi bil v obrazu umrle res tako strašen izraz.«

»Svoje tete sicer že dolgo let nisem videl, toda kljub temu...«

»Najbrž se gospa ni dobro počutila in je hotela še koga poudariti k sebi — od tod tudi njen krik, o katerem pripovedujete...«

»Kakšen krik?«

Hornby se je vrvrval in profesorja začudeno pogledal.

»Nekaj naših bolnikov pravi, da so slišali krik gospe Petersen. No, morda je beseda »krik« nekoliko pretirana. Vsekakor so zbudili tudi mene in višjo sestro — bilo je sredi noči. Toda ko sva prišla, je bilo že prepozno.«

Harald Hornby je tedaj stisnil spodnjo ustnico z zobmi in ostro pogledal po vsej sobi.

»Midva se bova še nekaj stvari pogovorila, gospod profesor. Ali bi sedaj lahko dobil sobo in večerjo? Sem namreč že od zgodnjega jutra na poti.«

»Seveda — vsekakor!« je ustrezljivo odgovoril Lorrnsen, ko je stopil proti vratom.

Gospodična Martina pričakuje gospoda inženirja v mali pisarni — tako je povedala strežnica Hornbyju. Ko je vstopil v pisarno, je Martina sedela pod velikim lestencem in brala neki časnik. Ko pa je inženir Hornby zaprl vrata za seboj, je Martina časnik odložila na mizo.

»Zelo ste ljubezni, gospodična Martina, da ste žrtvovali čas zame,« ji je dejal inženir in Martina se je ob njegovih besedah rahlo nasmehnila.

»Prav nič ne bom zamudila, gospod Hornby,« mu je odgovorila. Časa imam tu v sanatoriju dovolj. Zelela bi le, da bi bil najin razgovor bolj vesel.«

Hornby jo je za trenutek molče pogledal. Nato pa se je odločil, da takoj preide na stvar.

»Povejte mi, gospodična Martina, kaj veste o kriku moje tete, ki so ga baje ljudje slišali, preden so jo našli mrtvo?«

»Gospod Hornby, tu se gre prav za noben »baje«, mu je odgovorila Martina, pri čemer pa jo je spet spreletelo mrzlo po hrbtu. »Sama sem se zbudila ponoči zaradi ropota, za katerega se sedaj ne vem, kako naj si ga razlagam.«

»Kakšen pa je bil ta ropot?« jo je Hornby preitrgal.

Martina je nekaj časa pomišljala, potem pa mu je odgovorila.

»Najprej se mi je zdelo, da nekdo na moja vrata trka; potem sem spet mislila, da je zažvenketala okenska šipa. Da me boste dobro razumeli: nisem še bila povsem budna. Toda v trenutku, ko sem hotela stopiti k oknu, me je prestrašil neki strahotni krik.«

Martina je spet zabeležila po telesu, kakor da je po sobi potemnil hladen prepih.

»In kaj ste napravili potem?«

»Končno sem le stopila k oknu. Bila pa sem tako razburjena, da se mi je res zdelo, kakor da se nekdo previdno plazil okoli hiše.«

»In niste nikogar videli?«

»Ne, nisem mogla, ker sem stala za zaprtim oknom.«

»Je bila noč zelo temna?«

»Mesec je precej dobro svetlil,« je odgovorila, »toda — kakor rečeno — nisem pogledala skozi okno, ker je bilo zaprto.«

»In potem?«

»Takojo nato pa je v hiši postalo vse živo. Stopila sem pred vrata svoje sobe in videla z vrha, kako so ljudje v prvem nadstropju planili iz svojih sob venjak na hodnik. Nekdo je verjetno poklical profesorja Lorrnsena in sestro Agno — ali pa sta tudi oba slišala tisti krik; res je namreč, da sta oba kmalu nato prišla po stopnicah gor in stopila v sobo gospe Petersen. — To je vse, kar vem, bojim se le, da ni prav nič posebnega pri tem,« je rekla Martina in se oddahnila.

»Videla sem še pozneje, kako sta profesor in sestra Agna stopila iz sobe vaše gospe tete, potem pa je sestra vrata zaklenila. Tudi jaz sem se nato vrnila v svojo sobo.«

Martina je molčala. Ko pa je opazila na obrazu inženirja nasmešek, ji je bilo nerodno in je sramežljivo pristavila: »Najbrž boste mislili o meni, da sem kakšna stara klepetulja in zelo radovedna ženska. Toda zaradi moje velike razburjenosti in nenadne strahu je moja dobra volja odpovedala.«

»Ne, motite se, gospodična, zelo sem vesel, da ste bili tako pogumni in vstali iz svoje postelje! Sedaj bi vas samo še nekaj prosil: ali bi bili tako ljubezni in šli za trenutek z menoj?«

Ker ga je Martina presenečeno pogledala, ji je počasni prošnja. »Mogoče mi zunaj pokažete, katero okno sodi k sobi moje tete.«

»Prav rada, gospod Hornby.«

Šla sta molče po veži in Martina je bila vesela, da nista nikogar srečala. Po majhnih stopnicah sta prišla skozi vrata zadaj hiše.

»Drugo okno od leve!« je zašepetala Martina.

»In katero okno je vaše?«

»Skoro naravnost nad njim — tretje okno v vrsti.« Harald Hornby je pogledal gori in ob tem prezrl neko oviro na tleh. Sele ko se je spotaknil, kjer bi bil skoraj padel, je opazil lesen drog, ki je ležal skrit v travi.

»To je pa res zanimivost!« se je razjezil inženir.

Martina, ki v poltemi ni takoj vedela, zakaj gre, je pristopila k inženirju in se sklonila.

»Kakor izgleda, je to drog za perilo, ki so ga dekleta pozabili. Upam, da se niste ranili?«

Hornby ji ni takoj odgovoril, toda kar je rekel, ni bilo tisto, kar je pričakovala.

»Pod nobenim pogojem ne bom dovolil, da v okno pride to to to — preden ne obvestim kriminalne policije,« je dejal Hornby.

Martina je iz njegovih trdnih izjavljenih besed razvidela, da je čvrsto odločen, kar je pravkar rekel.

(Dalje prihodnjic)